Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, ...ЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ...-һээ гарана | № 196 (16719) | 1984 оной августын 26, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

ХОДОДОО ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ШИИДХЭДЭГ АСУУДАЛНУУДТАА ЗОХЁОХЫ БҮРИ ЕХЭ ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛТЭЙГЭЭР ХАНДАДАГ БОЛОХЫЕ КОМСОМОЛДО ХҮСЭХЭ БАЙНАБ.

К. У. ЧЕРНЕНКО.

КПСС-эй ОБКОМДО

...Зэдын ба Яруунын районуудай колхоз, ...тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай» асууда... ...эй областной комитедэй бюро хаража үзөө. ...райкомуудай нэгэдэхи секретарьнар болон ...омуудай түрүүлэгшэнэр Баунтын районой ...аевай, Э. С. Коноваловай, Зэдын—С. Б. Жар... ...В. В. Муруевай, Яруунын—В. А. Ждановай, ...хаевай тоосоое КПСС-эй обкомой бюро хара... ...эдэ районуудай олонхи ажахынуудта тэжээл ...хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ тэмдэглээ. ...20-ной мэдээгээр, Баунтын райондо тэжээл ...ын түсэб миил 13 процент дүүргэгдээ. Зэдын ...һэ бэлэдхэлгын түсэбэй дүүргэлтэ 24 процент, ...витаминтай ногооной гурил бэлэдхэлгэ 49 ...олоһон байна. Яруунын райондо үбһэ бэлэд... ...эб оройдоол 16 процент, сенаж—38, силос— ...тай ногооной гурил—52 процентдэ хүргэгдөө. ...до үбһэ бэлэдхэлгын түсэбэй дүүргэлтэ миил ...т болоно.

...бэлэдхэлгын бригаданууд ба звенонуудай ажа... ...хэлдэ ехэ дутуу дунданууд бии гэжэ шалгалта ...КПСС-эй Баунтын, Зэдын ба Яруунын рай... ...айгүйсэдкомууд болон районуудай агропромыш... ...эдэлнүүд тэжээл бэлэдхэлэй унжагайрха яба... ...энхэй, тэдэнэй зүгһөө хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэр... ...партийна организацинуудта шанга эрилтэ ...үй. Олонхи ажахынуудта тэжээл бэлэдхэлгын ...наринаар сахигданагүй, үбһэн тусхай аргаар ...гдан хатаагданагүй, тэрэнние консервировал... ...хүдэлмэри ябуулагданагүй.

...эмхидхэлэй түрүү онол арга, дүй дүршэлые, ...эдхэлгын түрүү технологиие нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри Хүдөө ажахын министерство, Госкомсельхозтехникэ, «Бурятсельхозхимия» нэгэдэлнүүд һулаар эмхидхэнэ.

Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриин гээгдэлые эрид усадхаха хэмжээнүүдые абажа, бүдүүн болон шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбые заатагүй дүүргэхэ эрилтэ КПСС-эй обкомой бюро КПСС-эй Баунтын, Зэдын, Яруунын райкомуудта, райгүйсэдкомуудта табяа.

Ахын, Сэлэнгын, Захааминай, Хойто-Байгалай районуудай ажахынуудта тэжээл бэлэдхэлгэ хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ КПСС-эй обкомой бюро заагаад, тэжээл бэлэдхэлгые түргэдхэхэ нэмэлтэ хэмжээнүүдые абажа, 1984—1985 онуудай үбэлжэлгын үедэ шанартай тэжээлээр адууһа малаа хангахые КПСС-эй тус райкомуудые райгүйсэдкомуудые, хүдөө ажахын управленинүүдые уялгалба.

Электрын элшээр, түлишэ-түрхилгын материалнуудаар, сенаж ба силос даралгада хэрэглэгдэхэ консервантнуудаар, азодтой нэмэлтэнүүдээр колхоз, совхозуудые таһалдуулангүй хангахаар республикын Агропромышленна нэгэдэлэй совет, Хүдөө ажахын министерство, Госкомсельхозтехникэ, «Бурятсельхозхимия» нэгэдэл, «Бурятэнерго» уялгалагдаа.

Тэжээл бэлэдхэхэ талаар эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэридэ эбсэшэгүй дутагдал, мүн тэжээл үйлэдбэрилгэдэ ехэхэн гээгдэл ушаруулһанайнь түлөө КПСС-эй Яруунын, Зэдын райкомуудай нэгэдэхи секретарьнар В. А. Ждановта, С. Б. Жаргаловта партийна шанга зэмэ тохогдоо, КПСС-эй Баунтын райкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Раднаевта, райгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр В. З. Алсахаевта, В. В. Муруевта, Э. С. Коноваловта шанга һануулга хэгдээ.

МҮНӨӨДЭР—ШАХТЁРОЙ ҮДЭР

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭНЭ

...БАН ЖЭЛЭЙ ...ҮСЭБҺӨӨ ...АДУУР

...Холбоолжоной уурхайн түрүү ...щик Анатолий Кузьмич Шев... ...нэгэдэхи табан жэлэй эхин... ...үнэн» газетэдэ бэшэхэдээ, ...түсэб болзорһоо урид дүүр... ...социалис уялга абаа бэлэй. ...долоон һарын туршада тү... ...хүтэлбэрилдэг экипаж табан ...эб бэелүүлжэ шадаба. Ажалай ...ай орденой, «Шахтерой алдар ...тэмдэгүүдэй казалер ком... ...К. Шевченко ажал хэрэг тухай...

...аргаар нүүрһэ Холбоолжондо ...бажа эхилхэһээ хойшо эндэ ...эшэб. Хорин жэлэй урда тү... ...алдаг экскаватор Галуута-Нуу... ...эльгээгдэжэ, минии аха Семен ...хабсаргалсажа, удаань экипаж ...юм. Уданшьегүй би сэрэгэй ...эхэ Гусиноозерск ерэжэ, мүн ...ватораар нүүрһэ малтан абадаг ...болоһон хүм.

...арбан жэлэй туршада экскава... ...дай бригадираар хүдэлхэ зуу... ...түрүүн өөрынгөө жэшээтэ ажа... ...ажайнгаа гэшүүдые габшагай ...дэ зоригжуулха гэжэ оролдо... ...экскаватор хабсаргажа эхилһэн ...ойшо Владимир Алексеевич Му... Вячеслав Иванович Гречишкин, ...Васильевич Кашин гэгшэд нам... ...хүдэлнэ. Тиихэдэ И. Р. Трель, ...иков, Г. Н. Хорев гэгшэд һүүлдэ ...бухы нүхэдөө юундэ дурдана... ...эдэ, иимэ оньһон орёо техникые ...олоной харууһалалгын ашаар, ...эргэжэлтэй болоһон бригадын гэ... ...бухэнэй харюусалгата, оролдосын ...бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ ша... ...шэбди.

...эридөө хайша хэрэгээр хандадаг ...алта түйлахын аргагүй бшуу. Энэ ...манайда нэгэ иимэ ушар болоо ...дүршэлтэй нэгэ нүхэрнай хүдэл... ...сагай дүүрэхэһээ урид экскавато... ...ёод, гэртээ харишаба. Тэрэ хүн, ...хэлэхэдэ, бригадын амжалтада ...ехээр оруулдаг юм. Харин мү... ...рхэжэ, удаадахи халаанда хүдэлхэ ...ажалай эрхэ байдал бэлэдхэл... ...бшоо. Үглөөдэрынь бригадын ...дээрэ журам эбдэһэн нүхэрэй ...табьяае хараадаа абангүй, харин ...мэдүүлхын тула ажалда хабаа... ...коэффициентыень доошолуулаа. Иимэ ушар мүнөө үзэгдэнэгүй. ...гэшүүн бүхэн харюусалгаяа мэ... ...хажуудаа хүдэлдэг нүхэрэйнгөө ...лые шудалһан хадаа зарим ушарнуудта уялгыень бэелүүлдэг, хододоо туһалалсадаг юм.

Табан жэлэй эхинһээ хойшо бидэнэр дээшэлүүлэгдэһэн нормативай гуримаар хүдэлхэ гэжэ оролдообди. «ЭКГ-5А» түхэлэй экскаватораар жэл бүри миллион 100 мянган кубометр газарай хүрьһэ шоройн нүүрһэнэй хэбтэшэ дээрэһээ хуулажа зайсуулха даабаритай аад, сагүргэлжэ даабарияа үлүүлэн бэелүүлжэ байгаабди. Энэ экскаватораар манай бригада арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада «Востоксибуголь» нэгэдэлэй рекорд хоёр удаа түйлаһан байна. 1981 ондо түсэбһөө гадуур 500 мянган кубометр, удаадахи жэлдэ—510 мянган кубометр, харин нёдондо—600 мянган кубометр шорой малтажа, нүүрһэ абалгын ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлһэн байнабди.

Мүнөө үедэ нүүрһэ абалга имагтал бэлэдхэлэй хүдэлмэриһөө дулдыдана. Гадна шулуунай хэбтэшэ дээрэхи газарай хүрьһэ малтан зайсуулха хүдэлмэриин хэмжээн Холбоолжоной уурхайда жэл бүри үргэдэнэ. Тиимэһээ бидэнэр бүри габшагайгаар ажаллаха гэжэ оролдоно гээшэбди. Мүнөө жэлдэ Холбоолжоной уурхайда дүн хамта 3 миллион тонно шулуу нүүрһэн малтагдаха ёһотой.

Шахтерой үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаанда Москва нёдондо ошожо хабаадахадаа, ороной түрүү горнягуудай дүй дүршэлтэй зарим тэды танилсаһан байнаб. Өөрынгөө бригада тухай эдэ нүхэдтэ хөөрэхэдөө, тэдэнэрэй олониие гайхуулаа һэм. Сибириин эрхэ байдалда жэл соо миллион кубометр малтахын аргагүй гэжэ тоолодог мэргэжэлтэдые манай бодото хэрэг гайхуулаа ха юм. Манай бригада жэл бүри дунда зэргээр 1 миллион 100 мянган кубометр малтана. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Дүн хамта 5 миллион 500 мянга гаран кубометр шорой малтаад байнабди. Табан жэлэй түсэбһөө гадуур 1 миллион 400 мянган кубометр малтаха социалис уялга ababaбди.

Иимэ дүнгүүдые түйлаха гээшэ бэлэн бэшэ. Бидэ тон түрүүн техникээ һайнаар харууһалха гэжэ оролдонсбди. Халаанай эхилхэһээ хахад час шахуу урид ерэжэ, экскаваторай шухала зүйлнүүдые тоһододог, шүрэб гэхэ мэтэнүүдые шангадхадаг, халаанаа тушааха нүхэдэйнгөө һанамжа, дурадхалнуудые хараадаа абажа, бүтээсэтэй ажалыень үргэлжэлүүлнэбди.

Залуу халаание һурган хүмүүжүүлхэ үүргээрээ омогорхоноб. Намтай хүдэлжэ дүй дүршэлтэй болоһон В. Быков В. Кашин хоёр гээгдэлдэ ороһон экипажые даажа абаад, һайн хүдэлмэреэрээ магтуулжа эхилбэ. Тэдэнэрэй орондо ерэһэн залуушуул Е. Ерхов, Н. Куйдин гэгшэд бригадымнай оншотой хүдэлмэридэ дадажа, оролдосотойгоор хүдэлжэ эхилбэ. Минии хүбүүн Геннадий мүн лэ горнягай мэргэжэл шэлээд, хажуудамни хүдэлсэнэ.

Эбтэй зетэй манай бригада бухы арга боломжонуудаа үшөө гүйсэд хэрэглэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ байнаб. Мүнөөнэй түйлалтаһаа гадуур 100 мянган кубометр шорой жэл бүри малтаха зорилго бэелүүлхын тула хүдэлмэриин саг улам ашагтайгаар хэрэглэхэ хэмжээнүүдые хараалнабди.

А. ШЕВЧЕНКО,
Холбоолжоной уурхайн экскаваторщигуудай бригадир.

БАЯРАЙ СУГЛААН

Совет шахтернууд түлишэ болон түүхэй эд олзоборилгоёо улам үргэдхэжэ, ороной элшэ хүсэнэй программые бэелүүлгэдэ ехэ хубитаяа оруулна. Шахтерой үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан августын 24-дэ Москвада болоһон байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. И. Долгих, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо И. В. Архипов, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, эрдэмтэд, ниислэлэй олониитын түлөөлэгшэд суглаанай президиумдэ һуугаа.

СССР-эй нүүрһэнэй промышленностиин министр Б. Ф. Братченко элидхэл хэбэ.

Мүрысөөндэ үндэр ехэ амжалтануудые түйлаһанайнь түлөө һалбариин түрүүшүүлдэ А. Стахановай, И. Бридькын нэрэмжэтэ Шахтерой шангуудай лауреадуудай дипломууд барюулагдаһан байна.

(ТАСС).

ШАГНАЛ

Республикын геолого-бэдэрэлгын алба хүгжөөлгэдэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө «Востсибуголь» нэгэдэлэй Холбоолжоной уурхайн ахамад геолог Пурбо Будаевич **Дугаровта «Буряадай АССР-эй габьяата геолог»** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

Республикын шулуун нүүрһэнэй промышленностиие хүгжөөлгэдэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө «Востсибуголь» нэгэдэлэй «Гусиноозерская» шахтын сэбэрлэлгын уурхайн хүдэлмэришэдэй бригадир Григорий Ильич **Каленыхто «Буряадай АССР-эй габьяата шахтер»** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

Республикын барилгын талаар ехэ габьяатай байһанайнь түлөө «Востсибуголь» нэгэдэлэй Холбоолжоной уурхайн капитальна барилгын таһагай ахалагша инженер Владимир Малакчанович **Макаровта «Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан»** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон байна.

Үйлэдбэриин һайн үрэ дүнгүүдые түйлаһанайнь түлөө, Шахтерой үдэртэй дашарамдуулан «Востсибуголь» нэгэдэлэй Гусиноозерско автобазын технологическа автотранспортын жолоошодой бригадир Владимир Иванович **Амосов**, «Гусиноозерскуголь» ОРС-ын магазинай наймаалагша Валентина Алексеевна **Токарева**, «Востсибуголь» нэгэдэлэй Холбоолжоной уурхайн экскаваторай машинист Анатолий Кузьмич **Шевченко** гэгшэд Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотануудаар** шагнагдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): «Гусиноозерская» шахтын проходчигууд Н. Н. Черных, Н. А. Борисов, Е. Ф. Лавренов (звеньевой), А. В. Гончаров, М. Г. Капуста, М. С. Фалимев, Н. А. Васильев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КПСС-эй ОБКОМОЙ ДҮРБЭДЭХИ ПЛЕНУМ

КОМСОМОЛОЙ АЖАЛ ЯБУУЛГА ПАРТИИН ХҮТЭЛБЭРИҺӨӨ ҮНДЭҺЭТЭЙ

КПСС-эй обкомой пленум августын 24-дэ боложо, «КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой, комсомолые партиин зүгһөө хүтэлбэрилгые саашадань һайжаруулха ба залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ тэрэнэй үүргые дээшэлүүлхэ тухай К. У. Черненкын хэлэһэн үгэнүүдэй үндэһөөр областной партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудалые зүбшэн хэлсэбэ гэжэ хэблэлдэ мэдээсэгдээ һэн.

В. И. Ленинэй сургал һургаалнуудта үнэн сэхэ Коммунис парти комсомолдо саг үргэлжэ ехэ анхарал хандуулдаг байгаа. Энэ хадаа тэрэнэй амжалтата ажал ябуулгын, элдэб үетэнэй революционно уг залгамжалгын түбхын түрүүшын эрхэ нүхэсэл болодог юм гэжэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. М. Беляков** энэ асуудалаар элидхэл хэхэдээ тэмдэглээ.

Бухы орон соохидол адли, манай республика дотор залуушуул арадай ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ шухала үүргэ дүүргэнэ. Мүнөө Буряад ороной хүн зоной 56 процентнь 30 хүрэтэр наһанай залуушуул юм. Промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдэй 38 процентнь, колхоз, совхозуудай ажалшадай 30 процентнь залуушуул болоно. Тэдэнэр эрдэм, соёлдо, искусствада шухала үүргэ дүүргэнэ. Һурагша, залуушуулай тоо 186 мянганда хүрэнхэй.

Эдэ бүгэдэ комсомолой организацинуудай хүдэлмэриие эдэбхитэйгээр, залан сэхээр ябуулха, залуушуулай ажалай ба ниитын ажабайдалай бүхы талада тэдэнэй үүргэ нүлөөе дээшэлүүлхэ эрилтэ табина. Областной комсомолой организаци таһалгаряагүй ургажа байнхай. Мүнөө 1627 эхин организациие нэгэдүүлдэг 126 мянган комсомолшууд тоологдоно. Республикын комсомолой организацинууд үсөөн бэшэ алдарта хэрэгүүдые бэелүүлэнхэй. Комсомолшууд болон залуушуул аха үетэнэйнгөө хэрэгые үргэлжэлүүлэн, шухала зорилгонуудые даажа абаад, партиин уряагаар нэрэтэй солотойгоор бэелүүлжэ байна.

Байгал-Амарай түмэр замые барилгада комсомол ехэ хубитаяа оруулна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо тэмдэглэгдээ һэн. Байгша ондо Буряадай участогта гол харгы замые табилга хараалагдаһан болзорһоо жэлээр урид дүүргэгдээ. БАМ-ай барилгашадай ажалай энэ илалтада комсомолшууд болон залуушуулай үүргэ айхабтар ехэ. Комсомол-залуушуулай 112 коллективэй 17-ниинь энэ жэлэй түсэбые дүүргэнхэй, харин бусадынь даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ байна.

Республикын промышленна предприятинуудта комсомол-залуушуулай 311 бригада хүдэлдэг, тэдэнэй 120-ниинь табан жэлэй 3,5 жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэбэ. Колхоз, совхозуудта комсомол-залуушуулай 325 коллектив нуга тариалан болон фермэнүүдэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэнэ. Үүсхэл эдэбхи гаргажа, үйлэдбэриин гол зорилгонуудые шиидхэхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байдаг комсомолой организацинуудай хэрэгүүд тухай үсөөн бэшэ жэшээ харуулмаар.

Авиационно заводой комсомолой организаци (секретаринь нүхэр Куриленко) партийна организациин эдэбхитэй туһалагша болонхой. Комсомолой комитет ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха, тэрэнэй шанар һайжаруулха гэхэ мэтэ шухалын шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ комсомолшууд болон залуушуулые элсүүлэн хабаадуулдаг. Комсомол-залуушуулай коллективүүдэй үүсхэлнүүд эдэ үрэ дүнгүүдээр ехэ амжалтануудые түйлаха талаар шэглүүлэгдэнхэй байна. Заводто комсомол-залуушуулай коллективүүдэй социалис мүрысөөнэй гуримууд зохёогдонхой, тэрэнэй үрэ дүнгүүд ходо ходо харуулагдажа байдаг. Заводой комсомол-залуушуулай олохон бригаданууд долоон һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Нүхэр Кириковэй хүтэлбэрилдэг бригада ниитэ городой социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ һэн.

Алтайн совхозой комсомолой организаци (ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Гендунова) эдэбхитэй һайнаар хүдэлнэ. Ажахыда 118 комсомолшууд тоологдодог, тэдэнэр тарян болон мал ажалай бүхы харюусалгатай участогуудта ажалладаг, олонхинь коммунис ажалай ударнигууд юм. Залуушуулай сүлөө сагые эмхидхэхэ талаар комсомолшууд ехэ хүдэлмэри үнгэргэдэг, залуу хүдэлмэришэдэй олонхинь уран һайханай бүлгэмүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, спорт эрхилдэг байна.

Авиапредприятиин (секретаринь нүхэр Онгоржонов), хэлхээ холбооной электротехникумэй (нүхэр Тушемилова), Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ совхозой (нүхэр Гармаева), Бэшүүрэй районой «Рассвет» колхозой (нүхэр Григорьев) болон бусад комсомолой организацинууд эршэмтэйгээр ажаллана, удхатүгэлдэрөөр ажаһууна.

Гэбэшье олохон комсомолой организацинуудай хүдэлмэри мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ харюусанагүй гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоол соо тэмдэглэгдээ һэн. Хүбүүд, басагадые хүмүүжүүлхын, үйлэдбэриин гол зорилгонуудые шиидхэлгэдэ эдэниие элсүүлэн хабаадуулхын тула тэдэнэр бии байгаа арга боломжонуудаа үрэ түгэсөөр гүйсэд хэрэглэжэ шададаггүй байна бшуу.

Комсомолой органуудай хүдэлмэриин гуримда ушаржа байһан ехэ дутуу дунданууд эдэ бүгэдын гол шалтагаанууд болоно. ВЛКСМ-эй олохон комитедүүд комсомолой кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнуудые гаргана, шэнэ зорилгонуудые хуушанайнгаа, хашартай болошоһон ёһо гуримуудаар, онол аргануудаар шиидхэхые оролдодог байна. Тэдэнэй олонхиин хүдэлмэридэ эзэн буса ябадал, хайша хэрэгээр хандалга тохёолдодог байха юм.

Эдэ бүхы дутуу дунданууд манайшье республикын комсомолой органуудта, тэрэ тоодо ВЛКСМ-эй обкомдо хабаатай бшуу.

Элдэб добтолгонуудые, харалгануудые үнгэргэлгөөр дашуурлжа, комсомолой комитедүүд эхин организацинуудай үдэр бүриин хүдэлмэридэ анхаралаа һулаар хандуулдаг байна. Комсомолой хүдэлмэрилэгшэд бодото туһаламжа үзүүлхын тула эхин ба цеховэ организацинуудта үсөөхэн ушарта ошодог юм. Энээнһээ уламжалан олохон эхин организацинууд муугаар хүдэлнэ, коллективүүдэй урда табигдаһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ тэдэнэй үүргэ доошошуулагдана.

Жэшээнь, ВЛКСМ-эй Хэжэнгын райком олон тоото элдэб янзын хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэдэг, энэ талаар ехэ юумэн бэшэгдэдэг байна. Хэрбээ олохон комсомолой организацинуудай эмхидхэл һулатай, залуушуулые хүтэлбэрилэгшэд боложо шададаггүй байхадань, иимэ хүдэлмэриһөө ямар ашаг туһа гарахаб даа. Илангаяа «Первомайский» болон Ушхайтын совхозуудта комсомолой суглаануудые, комитедүүдэй заседанинуудые үнгэргэхэ болзор хазагайруулагдадаг байна.

Иимэ дутагдал гансал комсомолой Хэжэнгын райкомдо хабаатай гэхын аргагүй. Зэдын районой «Заречный», Баргажанай районой Уланай, Хориин районой Анаагай совхозуудта комсомолой хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай табиһан эрилтэнүүдэй үндэһөөр, хүдэлмэриингөө гуримые, онол аргануудые шэнэдхэн хубилгаха талаар ВЛКСМ-эй обкомшье бусадта жэшээ харуулжа шаданагүй. «ВЛКСМ-эй гэшүүдэй дунда, мүн хүүгэдэй коммунис эмхидэ эмхидхэлэй ба хүмүүжүүлгын үдэр бүриин тодорхой хүдэлмэриие шангадхаха талаар комсомолой комитет эрид хубилалтануудые хэхэ зэргэтэй, гэжэ нүхэр К. У. Черненкын үгэһэн захяа заабаринуудые ВЛКСМ-эй обком, горкомууд, райкомууд, хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ ёһотойл.

Үргэн ниитэ залуушуултай комсомолой хүдэлмэрилэгшэдэй холбоое бэхижүүлхэ, бухы эхин организацинуудта тэдэнэй эдэбхитэйгээр, зохёохы ёһоор ажалаа ябуулха оршом байдал байгуулха шухала».

Комсомолой кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриие һайжаруулха гээшэ эдэ зорилгонуудые шиидхэлгын гол шата болоно. Залуушуулые хойноо дахуулжа шадаха бэлиг шадабаригүй, үүсхэл эдэбхигүй хүнүүдэй үшөөл олохон ушарта комсомолой хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдэдэг байһаниин халагламаар.

Энээнһээ уламжалан, комсомолой хүдэлмэридэ дэбжүүлэгшэдэй зарим хубинь уялгануудаа бэелүүлжэ бирадаггүй байна. Эхин организацинуудта иимэ баримтанууд илангаяа ехэ бшуу. Комсомолой кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ, хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, залуу мэргэжэлтэдэй дундаһаа ажалша бухэриг, нэрэ хүндэтэй комсомолшуудые комсомолой органуудта эдэбхитэйгээр дэбжүүлхэ, кадрнуудые тогтоножоруулха, тэдэнэй хүдэлмэриин уг залгамжалгые хангаха шухала.

Түрүү залуушуулай дундаһаа тэдэнэй зэргэнүүдые нэмээхэ гээшэ комсомолой организацинуудай ажал ябуулгын шухала үрэ дүн мүн. 3,5 жэлэй турша соо республикын комсомолой организацинуудта 48 мянга гаран хүбүүд, басагад, тэрэ тоодо 8 мянга шахуу хүдэлмэришэд, колхознигууд абтаа. Гэбэшье хаа хаанагүй энэ хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулагданагүй.

Кабанскын, Прибайкалиин районуудай промышленна предприятинуудта залуушуулые комсомолдо абалга хорошонхой. Жэшээнь, байгша ондо Сэлэнгын модоной баазада залуушуулай эмхидэ ороогүй 250 залуушуулай дундаһаа оройдоол 1-ниинь комсомолдо ороһон байна.

Комсомолшуудай эмхиингээ даабаринуудые дүүргэнгүй, тэрээнтэй холбоо барисаагаа таһалжархидаг ушар баримтанууд олоор үзэгдэнэ. Комсомолой организацинуудые эмхидхэлэй талаарнь бэхижүүлхын, политическэ ба арадай ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ тэдэнэй үүргэ дээшэлүүлхын тула комсомолой комитедүүд шиидхэхы хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй.

Саашадаа элидхэлшэ комсомолые партиин зүгһөө хүтэлбэрилгын асуудалнуудта дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэбэ.

Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, партиин обком, республикын партийна организацинууд комсомолые хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха талаар хэдэн хэмжээнүүдые абаһан байха юм. Обкомой бюродо, КПСС-эй бухы горкомуудта, райкомуудта комсомолой организацинуудые хүтэлбэрилгын, залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгые һайжаруулгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна, комсомолой организацинуудта хүдэлдэг коммунистнуудаар дамжуулан, залуушуулда партиин үүргэ нүлөөн дээшэлүүлэгдэнэ, ниитын эмхинүүд болон ажахые хүтэлбэрилэгшэд, партиин, ажалай ба дайнай ветерануud залуушуулай дунда хүдэлмэри улам эдэбхитэйгээр ябуулдаг болонхой.

КПСС-эй Хойто-Байгалай горком комсомолой организацинуудта ехэ анхарал хандуулдаг юм. Комсомолой организацинуудай ажабайдалай, комсомолой организацинуудые партиин зүгһөө хүтэлбэрилгын, комсомолой кадрнуудые бэхижүүлгын асуудалнууд горкомой бюро, пленумүүд дээрэ ходо ходо зүбшэн хэлсэгдэдэг байна. Район дотор комсомолой организацинуудай үүсхэл эдэбхи анхаралтайгаар хэлсэгдэжэ, халуунаар дэмжэгдэдэг.

Партида ороход түрүү залуушуулые партийна организацинууд эдэбхитэйгээр шэлэжэ абадаг. Һүүлэй жэл хахадай турша соо комсомолой организацинуудай зууршалгаар 206 комсомол КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудаар абтаа. Тэдэнэй олонхид комсомолой даабаринуудые дүүргэдэг, комсомолой организацинуудай секретарьнараар хүдэлдэг юм. Эгээл тиимэһээ илангаяа БАМ-ай барилгашадай подразделенинүүдтэ, харгы замай отделенинүүдтэ хүдэлдэг комсомолшууд болон залуушуулай ажалай, ниитын үүсхэл эдэбхиин үльгэр жэшээ харуулдаг байһаниинь дэмы бэшэ. «Би — барилгын эзэн» гэһэн хүдэлөөндэ 55 эхин комсомолой организаци, комсомол-залуушуулай 100 гаран бригада хабаадана. Харгы замай Хойто-Байгалай отделенидэ комсомол-залуушуулай ниитэ нэгэн халаан эбтэй зетэйгээр хүдэлдэг.

Зүгөөр Хойто-Байгалай районд залуушуулай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэридэ хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудай, шиидхэгдээгүй олохон асуудалнуудай бии байгаашье һаань, энэ талаар партийна организацинуудай бэелүүлжэ байдаг хүдэлмэриие һайшаалтай.

Загарайн районд комсомолой хүдэлмэриие һайжаруулхын тула ехэ юумэн хэгдэнэ. КПСС-эй райкомой секретарьнар, таһагуудые даагшад комсомолой райкомой аппарадтай, эхин организацинуудай секретарьнартай һара бухэндэ уулзадаг, залуушуулай урда лекцинүүдые уншадаг, элидхэлнүүдые хэдэг. Комсомолой организацинуудай хүдэлмэри тухай, залуушуулай коллективүүдэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай материалнууд районно газетэдэ ходо ходо толилогдожо байдаг.

Прибор бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй партийна комитет комсомолой организациие шадамараар хүтэлбэрилдэг юм. Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанарые һайжаруулха тодорхой зорилгонуудые шиидхэхэ талаар партком комсомолой организацинуудые саг үргэлжэ элсүүлэн хабаадуулдаг байна. Жэшээнь, тус предприятиин комсомолой организаци Буряадай комсомолой байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөнэй үүсхэл гаргаа һэн. Түсэбһөө гадуур 20 мянган түхэригэй продукци гаргаха талаар абаһан уялгануудаа комсомолшууд болзорһоонь урид дүүргэһэн байгаа.

КПСС-эй Железнодорожно, Бэшүүрэй райкомууд, авиационно заводой, нарин сэмбын комбинадай, оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй, Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозой, Хяагтын районой Алтайн совхозой, хэдэ хэдэн һуралсалай эмхи зургаануудай партийна комитедүүд комсомолой организацинуудые хүтэлбэрилхэ талаар тодорхой һайн дүй дүршэлтэй болонхой.

Юрэнхыдөө комсомолой организацинуудые партиин зүгһөө хүтэлбэрилгэ үшөөл хангалтагүй байна гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Партийна зарим комитедүүд комсомолой организацинуудые халирхайгаар хүтэлбэрилнэ, тэрэнэй хүдэлмэриин бодото байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлнэгүй, комсомолшуудай гаргаһан үүсхэлнүүдтэ ажахын, зарим хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралгүйгөөр, ёһын тэдысэ хандадаг байһан баримтануудые обёорногүй, комсомолой организацинуудай болон залуушуулай эрилтэдэ ханамжагүйгөөр хандана. Түнхэнэй, Прибайкалиин, Баргажанай районуудта, Улаан-Үдэ городой зарим предприятинуудта иимэрхүү дутагдалнууд олон үзэгдэнэ. Түнхэнэй районд, жэшээнь, комсомолой олон организацинууд эмхидхэлэйнгээ талаар һула, үүсхэл багатайгаар хүдэлнэ. Комсомолой 62 организациһаа нёдондо 24-ниинь, энэ жэлэй түрүүшын хахадта 28-ниинь нэгэшье хүниие комсомолдо абаагүй. Зарим комсомолшууд политическэ һуралсалһаа хулжаһан байна.

Прибайкалиин районой комсомолой организаци һүүлэй хэдэн жэлэй туршада тоогойнгоо талаар огто урганагүй. Тэндэ комсомолой эдэбхитэдэй дунда хүдэлдэг коммунистнууд үсөөрэнхэй.

Улаан-Үдэ городой Октябрьска районд комсомолой хүдэлмэри муу бэшэ байдалтай. Гэбэшье зарим предприятинуудта хангалтагүй байна. Кондитерска фабрикада, ГАП-2, СМУ-5, СМУ-7 коллективүүдтэ залуушуулай дунда социалис мүрысөөн муугаар эмхидхэгдэнэ, мүртэйгөөр соносхогдоногүй.

(Эхин. Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

КПСС-эй ОБКОМОЙ ДҮРБЭДЭХИ ПЛЕНУМ

КОМСОМОЛОЙ АЖАЛ ЯБУУЛГА ПАРТИИН ХҮТЭЛБЭРИҺЭЭ ҮНДЭҺ

[Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта].

Гэр барилгын комбинадта комсомолой суглаанууд хаа-яахан үнгэргэгдэнэ. Тэрээндээ муугаар бэлдэнэ, комсомолшууд суглаанда үсөөнөөр ерэнэ, залуу хүдэлмэришэдэй социалис мүрысөөнэй дүн согсологдохоёо болинхой, һурган хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ёһын тэдысэ эмхидхэгдэнхэй. Комбинадай хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Жигимонт комсомолой суглаанда хабаадахые, тэдэнэй хэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые дуулахые үлүү хэрэг гэжэ тоолодог. Тиихэдэ партком (А. В. Саранин) ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй гаргаһан алдууе заһаха гэжэ оролдоногүй. Өөрөөшье комсомолой хүдэлмэреэр һонирходоггүй байха юм. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада эдэ асуудалнууд партком дээрэ нэгэтэшье харагдаагүй.

Комсомолой организацинуудта һула анхаралтайгаар хандадаг жэшээнүүд ганса энэ бэшэ. Иимэ баримта Гусиноозерскын ГРЭС-тэ, Итанцын, Клюевскэ леспромхозуудта, Зэдын районой «Коммунизм» колхоздо, Яруунын районой Нарһатын совхоздо ушарна. Иимэ дутагдалнуудтай саашадаа эбсэхын аргагүй, дары эрид шууд тэдэниие үсадхаха шухала.

КПСС-эй обком, горкомууд, райкомууд, партийна эхин организацинуудай партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр К. У. Черненкын заабаринуудые эрхэ бэшэ дүүргэхэ, комсомолые партийна талаар хүтэлбэрилгын байдалые һайжаруулха уялгатайбди.

Энэ хүдэлмэри хадаа саг зуурын бэшэ, харин залуушуулай холбооной бүхы шатануудай ажал ябуулгые эрид шууд һайжаруулха холын хараатай хэрэг хангаха ёһотой бшуу.

Комсомолой ажабайдалда партийна талаар нүлөөлэлгые дээшэлүүлхэ шухала эрхэ нүхэсэл хадаа партийна хүсые ехэ болгохо ушар болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай республика дотор комсомолшуудые партида абалга ургаһан байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээнь, 1976 оной байдалтай жэшэхэдэ, комсомолой организацинуудай зууршалгаар партида абтагшадай тоо 10 процентээр ехэ болоһон һаа, һүүлэй гурбан жэлэй туршада 65 процентдэ хүрэһэн байна. Гэбэшье комсомолшуудые партида абалгын олошорбошье, комсомолой эдэбхитэдэй дунда хүдэлдэг коммунистнууд үсөөн байһаар. Комсомолой хүмүүжүүлһэн, эмхидхэхы шадабаритай залуушуулые комсомолой хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр дэбжүүлхэ шухала.

* * *

Үзэл сурталай-политическэ ажалай болон зан заншалай талаар залуушуулые хүмүүжүүлгэ тон шухала хэрэг болоно гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумһээ хойшо энэ хүдэлмэри зарим тэды һайжараа. СССР-эй 60 жэлэй ойн һайндэртэ бэлдэлгэ, тэрэшэлэн манай республикын 60 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Буряад ороной Россин гүрэндэ һайн дураараа нэгэдэн ороһоор 325 жэлэй ойе һайндэрлэлгэтэй дашарамдуулһан хэмжээ ябуулганууд залуу үетэниие хүмүүжүүлгэдэ ехэ нүлөөлхы үүргэ дүүргэһэн байна.

Комсомолой полит-һургуулинуудта, семинарта ябагшад олошороо. Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ 30 мянган шахуу хүбүүд, басагад иимэ һуралсалда хабаадаһан байна. Тиихэдэ 4,5 мянган комсомолшууд партийна һуралсалда ябаа.

Предприятинуудта, колхоз болон совхозуудта һурган хүмүүжүүлгын хүдэлөөн хүгжэжэ байнхай. Ажалдаа үнэн сэдьхэлһээ хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ олон районуудта эмхидхэгдэһэн залуушуулай коллективүүдэй социалис мүрысөөн аша туһа хүргэнэ.

Гэбэшье залуушуулай дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин байдал мүнөө үе сагай эрилтэдэ, КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд соо табигдаһан зорилгодо харюусанагүй. Улаан-Үдэ городой, Сэлэнгын, Хяагтын, Улаан-Үдын районуудай олон предприяти болон ажахынуудта залуушуулай дунда ябуулагдаха хүдэлмэри гуримшуулагдаагүй байхэ юм.

Хүмүүжүүлгын хэмжээ ябуулганууд үсөөнөөр эмхидхэгдэнэ, элдэб мэргэжэлтэй залуушуулай эрилтэ, тэдэнэй эрдэм мэдэсэ, һонирхол хараада абтанагүй.

Улаан-Үдэ станциин вагонно депогой, «Бурятмясопром» нэгэдэлэй, Улаан-Үдын, Кабанскын, Хурамхаанай районуудай олон колхоз болон совхозуудай партийна организацинууд залуушуултай ябуулха хэмжээ ябуулгануудые огто хараалдаггүй. Комсомолой организацинууд амаралтын үдэшэнүүдые спортын мүрысөөнүүдые хаа-яахан үнгэргэдэг юм. Тиигээдшье тэдэндэнь залуушуул үсөөнөөр хабаадана.

Иимэ хүдэлмэриин байдалһаа болоно, залуушуулай зариманиинь партийна болон комсомолой организацинуудай эдэбхитэй нүлөөгэй хараа-һаа алдагдана. Партийна зарим комитедүүд мүнөө үе сагта залуушуулай дунда ябуулагдаха хүдэлмэриин өөрсэ орёо шэнжэтэй байһан ушарые хараада абанагүй.

Жэлһээ жэлдэ залуушуулай эрдэм һургуули, мэргэжэл шадабари, ойлгосонь улам ургажа байна. Тиимэһээ үзэл сурталай бүхы хүдэлмэриие шадамараар ябуулха, пропаганда болон агитациин, үзэл сурталай-теоретическэ, методическа хэмжээе дээшэлүүлхэ, марксистско-ленинскэ үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлгын бүхы хэрэгые һайжаруулха эрилтэ табигдана. Энэ хүдэлмэри хадаа коллектив бүхэндэ бодомжотойгоор, гуримтайгаар ябуулагдаха зэргэтэй. Тиихэдээ залуушуулай элдэб бүлэгүүдэй өөрсэ байдалые хараадаа абаха, залуу хүнэй хүмүүжэн болбосорхо бүхы аргые хэрэглэхэ шухала.

Бэшүүрэй, Баунтын, Хурамхаанай, Хэжэнгын районуудта хүдэлжэ байһан залуушуулай политическэ һуралсал тушаа анхарал табигданагүй. Тэндэ хүдэлхэ пропагандистнуудые һүүлэй ээлжээндэ томилдог, һуралсалай ябаса болон удхын хойноһоо хиналта тогтоогдоногүй.

Залуушуулда зорюулагдаһан лекционно пропагандые һайжаруулхаар болоо. Улаан-Үдын, Яруунын, Мухар-Шэбэрэй районуудта залуушуулда лекци уншаха лекторнүүдээр, агитаторнуудаар, политинформаторнуудаар бэлэдхэл һулатай хүнүүд табигдана.

Эдэ дутагдалнуудые усадхаха шухала. Хүбүүд болон басагадые коммунизмда һургаха гэһэн Ленинэй түүхэтэ заабариие эрид шууд бэелүүлхэ хэрэгтэй болоно. Пропаганда болон агитациин али бүхы онол аргануудые имагтал ургажа ябаа залуу үетэниие мүнөө үеын ниитын хүгжэлтын Марксистско-ленинскэ һургаалай хуули ёһые гүнзэгыгөөр мэдэдэг байхаар, совет патриотизм болон социалис интернационализмын, совет арадуудай аха дүүгэй хани барисаанай гүн мэдэрэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ гээшэ шухалын шухала хэрэг мүн.

Ангиин үндэр мэдэрэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ, буржуазна үзэл сурталай, ёһо заншалтай эбсэшэгүй байхаар хүмүүжүүлхэ гээшэ гол шухала зорилго болоно. Энэ хүдэлмэри ябуулхадаа, зарим хүбүүд болон басагадай ангиин тэмсэлэй асуудалда даншье һаа бодомжогүйгөөр хандадаг, хоёр системын хоорондохи үзэл сурталай тэмсэлэй удха шанарые ойлгодоггүй байһан ушарые анхаралдаа абангүй аргагүй. Ажабайдалай дүй дүршэл муутай зарим залуу хүнүүд политическэ асуудалда даншье һаа хайхарамжагүйгөөр хандадаг, залуушуулай дунда үзэгдэдэг ёһон буса ябадалда политическэ зүб сэгнэлтэ үгэжэ шададаггүй байна. Тэдэнэр барууна моодые мунхагаар һажааха, социалис зан заншалай нормоһоо хазагайрха ябадал гаргана.

Архидалга, хулиган ааша гаргалга, ажалһаа хулжалга гэхэ мэтын ушарнуудтай эбсэшэгүй байдал байгуулха талаар юумэн үшөө дутуу хэгдэнэ. Комсомолой олон организацинуудай прожекторнууд, дружиннигуудай комсомолой отрядууд һулаар хүдэлнэ.

Социалис зан заншалай ёһо гуримуудые нэбтэрүүлхын түлөө тэмсэхэдээ, хуулиин ёһоор хэмжээ абтаха ёһогүй элдэбын таагүй ябадалнууд манай обществодо горитой түбэг татадаг байһые мартажа болохогүй. Дааһан хэрэгтээ хайша хэрэгээр хандаха, минии тэрээндэ хабаадаһанай хэрэг үгы гэһэн сэдьхэл, билдагууша зан гаргаха, үнэн сэхэ байхагүй, ехэ түшэлай түлөө гүйхэ гэхэ мэтын ушарнууд үшөөл үзэгдэһөөр.

Сэхыень хэлэхэдэ, иимэ ёһо буса дутагдалнуудтай ёһотой тэмсэл ябуулагданагүй. Иимэ муу сэдьхэлтэй хүнүүд зарим тээгүүр коллектив соогоо һайн тоотой ябадаг. Теэд тэрэнэй өөрынгөөл ашаг олзын түлөө хүдэлдэг байһые булта мэдэжэ байдаг шуу.

Партийна, профсоюзэй, комсомолой организацинууд зарим залуу үетэнэй сэдьхэл бодолой үндэр болбосоролтой, олониитын ажабайдалтай нягта холбоотой байхын тула оролдолго гарганагүй.

Хүбүүд болон басагадые эстетическэ талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгые саашадань һайжаруулха эрилтэ табигдана. Энэ талаар зохёохы холбоонууд болон соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд, һуралсалай газарнууд яһала ехэ хүдэлмэри хэжэ байдаг. Зохёохы ажалтанай, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай коллективүүдэй хүдэлмэри хадаа залуу үетэниие үндэр соёл болбосоролтой, гоё һайханда дуратай, хүбүүд болон басагадай үзэл бодолые баяжуулгада нүлөөлхэ, Эсэгэ ороной болон дэлхэйн соёлой эрхим һайн түйлалтануудта тэдэниие дуратай болгохо хэрэгтэ зорюулагдаха ёһотой.

Залуушуулые сэрэгэй-патриотическа талаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха эрилтэ табигдана. Манай орон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай илалта түйлаһаар 40 жэлэй ойе баясхалангай оршон байдалда угтахаар бэлдэжэ байна.

Энэ түүхэтэ һайндэртэ бэлдэхэ талаар эмхидхэлэй-пропагандистска хэмжээ ябуулганууудые партийна, совет органууд, комсомолой комитедүүд хараалаад байна. Тэрэнэй олониинь сэрэгэй частиин политорганай хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэхэ байна. Эдэ хэмжээ ябуулганууудта залуушуулые олоор хабаадуулха гээшэ тон шухала хэрэг. Илангаяа олониитын хабаадалгатай хэмжээ ябуулганууд, тимуровска хүдэлөө хүгжөөлгэ, сэрэгэй геройнуудта зорюулагдаһан панно болон выставкэ түхеэрэлгэ, дайнда наһа барагшадай дурасхаалые мүнхэлэн баригдаһан памятнигуудые шэнэлэлгэ, шэнээр барилга гэхэ мэтын зүйлнүүд шухалада тоологдоно.

Элидхэлшэ саашадань үгэеэ үргэлжэлүүлхэдээ, залуушуулай сүлөө сагые эмхидхэхэ зорилгонууд тушаа тогтоһон байна. Комсомолой зарим организацинуудта энэ хэрэг ёһын тэдысэ бэелүүлэгдэнэ. Харин залуушуулай сүлөө сагай удхые һайжаруулха, тэдэнэй ниитын ажал ябуулгые, һуралсалые техническэ болон уран һайханай зохёохы шадабариие хүгжөөхэ асуудалда анхаралаа хандуулха шухала.

Залуушуулай сүлөө сагые эмхидхэхэ хэрэгтэ шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон. Түрүүн түрүүндэ материальна үндэһэ һуури байгуулха шухала. Һүүлэй жэлнүүдтэ зарим предприятинуудта соёлой болон спортивна комплекс баригдана. Иимэ комплекснууд Онохойн модоной комбинадта, Шэнэ-Бэрээнэй заводто, Селенгинск поселогто баригданхай. Петропавловкада стадионтой яһала һайн спорткомплекс бодхоогдобо. Энэмнай тон үсөөн гээшэ. Предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд залуушуулай амарха материальна үндэһэ һуурииe хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ хэмжээнүүдые абаха, ойрын сагай болон удаан болзорой түсэб соо тэдэниие оруулха ёһотой.

Гэхэтэй хамта бии байгаа соёл гэгээрэлэй, спортивна газарнуудай хоёһон байхагүйн тула али бүхы хэмжээ абаха шухала.

Залуушуулые ажалай талаар хүмүүжүүлгын асуудалнуудта тусгаар анхарал хандуулха эрилтэ табигдана. «Имагтал ажал дээрэ, хүдэлмэришэд болон таряашадтай хамта ябаа хадаа ёһотойл коммунист болжо шадаха юм» гэжэ В. И. Ленин хэлэһэн байдаг.

Ажал хүүлэнгүйгөөр социалис шэнжэтэй хүниие бурилдүүлэн хүмүүжүүлхэ аргагүй юм. Тиимэһээ ниитын аша туһада хүдэлхэ эрилтэ хүмүүжүүлхэ гээшэ совет хүниие бүрилдүүлэн хүмүүжүүлгын гол эрхэ нүхэсэл болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ предприятинуудай, эмхи зургаанууд болон ажахынуудай коллективүүдтэ социалис мүрысөө хүгжөөхэ, ажалай социалис журам бэхижүүлхэ талаар ехэ юумэн хэгдээ. Ажалша коллектив тухай хуули, бригадна подряд нэбтэрүүлгэ эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ ехэ нүлөө үзүүлдэг болонхой.

Аха нүхэдэй — коммунистнууд — һурган хүмүүжүүлэгшэдэй жэшээ залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ ехэ нүлөө үзүүлдэг байна. Жэшээнь, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта залуушуулай 300-һаа дээшэ һурган хүмүүжүүлэгшэд хүдэлдэг. Шанаржуулгын фабрикын машинист Н. Б. Минченко, үрэмдэгшэ А. А. Шагдуров ехэ ашаанай автомобилиин жолоошон В. И. Тугаринов болон бусад залуушуулай ёһотой хүмүүжүүлэгшэд болонхой. Һүүлэй жэлнүүдтэ предприятида кадрнуудай ажалда орохо, ажалһаа гараха, залуушуулай дунда журам эбдэхэ ябадалай үсөөрһэндэ, залуу хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабариин дээшэлһэндэ комбинадай һурган хүмүүжүүлэгшэдэй аша габьяа ехэ юм.

БАМ дээрэ замай монтернуудай бригадир В. И. Бритиков, ЛВРЗ-гэй мастер — С. В. Бузаева, солото шахтер П. И. Коновалов, Социалис Ажалай Геройнууд хонишод Зэдын районһоо—Г. Л. Рабдаев, Баргажанай районһоо—О. Э Сангадиева, Сэлэнгын районһоо—һаалишан Г. Ц. Буянтуева болон бусад олон нүхэд залуушуулай һурган хүмүүжүүлэгшэдэй тоодо оролсоно.

Һурган хүмүүжүүлгын хүдэлөөе бүхы талаар дэмжэхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шудалха, ажалда ба социалис зооридэ тэдэнэрэй ушар ёһо мэдэнгеэр хандадаг жэшээе халан абаха талаар залуушуулые зоригжуулха хэрэгтэй.

Зарим предприятинууд болон ажахынуудта залуушуулай зүгһөө ажал хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандаха баримтанууд бии, залуу хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй ажалаа һэлгэхэ ушарнууд олон.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ дутуу дунданууд бии байлга энээнэй гол шалтагаан болоно ёһотой.

Һургуулинууд болон һуралсалай эмхинүүдтэ мүнөөнэй үйлэдбэри тухай гоё шэнжэтэйгээр залуу хүнүүдтэ ойлгуулдаг, ниитэдэ ашатай туһатай ямаршье хүдэлмэридэ сэдьхэл бодолой талаар зохихо бэлэдхэлгүйгөөр ажалайнгаа намтарые залуушуул эхилдэг гээд нюуса бэшэ.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда партийна, совет ба ажахын органууд үйлэдбэриие техническэ талаар нарижуулан һайжаруулха асуудалнуудые түргөөр шиидхэхэ уялгатай ааб даа. Харин эдэ асуудалнууд нэгэ һараар гү, али жэлээр шиидхэгдэдэггүй. Нэгэ янзын заримдаа бар хүсөөр хэгдэдэг хүндэ хүшэр операци дүүргэлгэтэй холбоотой ажал үшөөл бии зандаа.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ энэ ушар байдалые хараада абаха тон шухала. Социалис обществодо ажал гээшэ ехэ физическэ хүсэ шадал ба ухаан бодол эридэг ниитын зайлашагүй юумэ гэжэ залуушуулай тодоор ойлгохо шухала.

Колхоз, совхозуудта залуушуулые тогтоожо хүдэлгэхэ гээшэ шухала зорилго байһан зандаа. Бэшүүрэй, Зэдын, Захаминай, Мухар-Шэбэрэй, Яруунын районуудта энэ зорилго гэмгүй амжалтатайгаар шиидхэгдэнэ.

Зарим газарта энэ хүдэлмэриин ябуулагдадаггүй байһаниинь хэлэгламаар. Улаан-Үдын, Сэлэнгын, Хэжэнгын, Прибайкалиин районуудта кадрнуудай олоороо дуталадагшье һаань, залуушуул нютагуудһаа гаража ошодог байна.

Энэ талаар хэхэ юумэн ехэ. Ороной хүгжэлтын хараа замуудые тодорхойлходоо, залуушуулай ажалай эдэбхи үүсхэлдэ парти ехээр найдаһан байна гэжэ залуу хүдэлмэрилэгшэ бүхэндэ ойлгуулха хэрэгтэй гээд КПСС-эй ЦК эрилтэ табина.

Социалис мүрысөөндэ тэдэниие нэтэрүүгээр хабаадуулха, комсомол-залуушуулай коллективүүдэй хүдэлөөе хүгжөөхэ, эдиршүүлые хүмүүжүүлгэдэ тэдэнэй нэрэ хүндые ба үүргые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Ниитын үйлэдбэриие эршэ түргөөр хүгжөөлгын, эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын, комплексно автоматизацилгын гол шэглэлнүүдтэ, ажахы эрхилэлгын экономическа онол аргануудые шудалалгада залуушуулай хүсэлэл оролдолгонуудые элсүүлхэ хэрэгтэй.

Коммунистнууд-хүтэлбэрилэгшэдэй залуушуултай уулзадаг, хөөрэлдэдэг байһанһаа хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ехэ юумэн дулдыдадаг. Партийна, ажахын, профсоюзэй хүдэлмэрилэгшэдэй залуушуултай ходо уулзажа, хөөрэлдөө ба лекцинүүдые хэдэг жэшээнүүд областной партийна организацида үсөөн бэшэ. Авиационно, «Теплоприбор», Тимлюйн цементын ба асбошиферэй зүйлнүүдэй заводуудай, нарин сэмбын комбинадай хүтэлбэрилэгшэдэй ... нэгэдэлэй, нарин сэмбын комбинадай хүтэлбэрилэгшэдтэ энэ хабаатай. Харин зарим хүтэлбэрилэгшэд залуушуултай уулзадаг, клубууд, хамтын байранууд ба стадионуудаар ябадаг заншалтай болоогүй байха юм. Эдэ дутуу дундануудые усадхаха хэрэгтэй.

Комсомолой организацинуудай, һуралсалай эмхинүүдэй хүдэлмэриин асуудалнууд тушаа элидхэлшэ хэлэхэдээ, мэргэжэлтэдые бэлдэлгын шанарые һайжаруулха талаар тэдэнэр горитой хүдэлмэри ябуулна гэжэ тэмдэглэбэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ студентнүүд болон һурагшадай успеваемость хараа байса дээшэлһэн, үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ 95-һаа 99 процент болоһон байна. «Һайн» ба «эрхим» гэһэн сэгнэлтэтэй һурагшадай тоо олошороо. Дээдэ һургуулинуудта һуралсагшадай 33 процентнь, харин техникумүүдэй 31 процентнь һуралсалаа жэлые иимэ тэмдэгүүдтэйгээр дүүргэһэн байна.

Ниитын эрдэм заалгын шанарые һайжаруулха асуудалнуудта анхарал ехээр табигдадаг болоо. Марксистско-ленинскэ теориин ба КПСС-эй түүхын тэмэнүүдээр эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ студентнүүд улам олоороо хабаадуулагдана.

Дээдэ, тусхай дунда һургуулинуудта, юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта, хүбүүд, басагадай ажалай хүмүүжүүлгые һайжаруулхын тула ехэ юумэн хэгдэнэ. Эндэ студентнүүдэй барилгын отрядуудай, һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууудай үүргэ шухала юм. Мүнөө үедэ Гэгээрэлэй министерствын һургуулинуудта 250-һаа дээшэ һурагшадай үйлэдбэриин бригада, ажалай ба амаралтын 211 лагерь хүдэлнэ. Тэндэ 50 мянганһаа дээшэ һурагшад хабаадана.

Гэхэтэй хамта студентнүүд болон һурагшадые һургаха, хүмүүжүүлхэ талаар партийна организацинуудай, һуралсалай эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, комсомолой комитедүүдэй хүдэлмэри КПСС-эй ЦК-гай эрилтэнүүдтэ хүсэдөөр харюусанагүй.

Мүнөөнэй эрилтэнүүдтэ харюусамаар эрдэм мэдэсэ, хүтэлбэриин социальна асуудалнуудые шиидхэхэ, хүнүүдэй дунда хүдэлмэри ябуулха арга з а р и м вузууд болон техникумууд һурагшадтаа үшөөл олгоногүй. Энээнһээ уламжалан зарим залуу мэргэжэлтэд удаан саг соо үйлэдбэриин эмхидхэлшэд ба коллективэй хүмүүжүүлэгшэд болодог байна.

Эрдэм мэдэсынгээ ба тэрэниие хэрэглэлгын түлөө совет обществын урда комсомолшуудай ехэ харюусалга хүмүүжүүлхын тула комсомолой организацинуудай арга боломжонууд хүсэд бэшээр хэрэглэгдэнэ. Студентнүүдэй зарим хүбинь дүүрэн шадалаараа һурадаггүй.

Өөрынгөө бэлэдхэлэй түлөө совет обществын урда ехэ харюусалгатай байхаар студентнүүд болон һурагшадые хүмүүжүүлхэ, марксистско-ленинскэ теори, партиин политика гүнзэгыгөөр шудалха эрилтэ бүридхэхэ, журам, социалис ниитын байдалай ёһо гуримуудые эбдэхэ ябадалда эбсэшэгүй байхаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй.

Студентнүүдэй барилгын отрядуудта онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй. Залуушуулые ажалай ба политическэ талаар хатуу байхаар хүмүүжүүлхэ гээшэ тэдэнэй гол зорилго болоно.

Бүхы шэглэлнүүдээр һургуулиие хубилган шэнэлэлгые бэелүүлгэ болбол дунда һургуулинуудай ба техническэ мэргэжэлэй һургуулинуудай партийна организацинуудай шухала зорилго мүн.

Эдэ асуудалнуудаар КПСС-эй обкомой бюрогой ба республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнууд бэлдэгдэнхэй, реформын шэглэлнүүдые нэбтэрүүлхэ, хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудые материальна талаар хангаха бодото хэмжээнүүд тодорхойлогдонхой.

Энэ хэрэгтэ һургуулинуудай комсомолой организацинуудай эгээн эдэбхитэйгээр хабаадаха гээшэ шухала. Тэдэнэр болбол һурагшадые һургаха, хүмүүжүүлхэ, тэдэнэрэй успеваемостиие дээшэлүүлхэ, ажалай ба мэргэжэлэй бэлэдхэлые һайжаруулха хэрэгтэ багшанарай коллективүүдэй найдамтай түшэг тулгууринь болохо зэргэтэй.

Пионернүүдэй организацинуудые хүтэлбэрилгые саашадань һайжаруулха эрилтэ табигдана. Пионернүүдэй отряд бүхэндэ һонирхолтой суртал түгээг хүдэлмэри ябуулха, пионернүүд болон октябрятануудта ажабайдалай з ү б хараа замай бата үндэһэ һуури хүмүүжүүлхэ зорилго табигдана.

Ухибүүдые хүмүүжүүлгын түлөө партийна, профсоюзэй организацинууд түрэлхидтэ шанга эрилтэ табидаг болохо зэргэтэй.

ЭЛИДХЭЛ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой хоёрдохи секретарь Г. Д. БАСАЕВ:

— Комсомолые партиин зүгһөө хүтэлбэрилгые шангадхаха талаар партиин ЦК-гай тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлгэ залуушуулай политическэ ба социальна талаарнь эдэбхижүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлхэ байна.

Байгша оной августын 1-нэй байдалаар Улаан-Үдын комсомолой организацида 51506 гэшүүн тоологдожо байба.

Городоймнай комсомолой олонхи организацинууд урдаа табиһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байдаг. Тэдэнэр ВЛКСМ-эй Уставай эрилтэнүүдые жэншэдгүй һайнаар бэелүүлнэ.

Гэхэтэй хамта городой комсомолой организацинуудай хүдэлмэридэ горитой дутагдалнууд дайралдаһаар. Комсомолой олон комитедүүд болон организацинууд хуушан ёһоороо ажал хүдэлмэреэ ябуулна, юрэнхы аад, ашаг үрэ багатай хэмжээ ябуулгануудые ёһын тэдысэ үнгэргэнэ.

Манай городой комсомолой организацинуудта 100 гаран хүдэлмэрилэгшэд комсомолой ударидагшаар хүдэлдэг юм. Тэдэнэй тоодо харюусалгагүй, һэшхэл багатай, өөрынгөө аша туһые урдаа харадаг хүнүүдшье бии. Жэшээлхэдэ, һалихай һамуун ябадалтай Владимир Потехин гэгшэ ВЛКСМ-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретариин уялгаһаа сүлөөлэгдөө һэн. Комсомолой гэшүүдые олон болгожо, худал хуурмаг тоонуудые үгэжэ һайрхаха гэһэн һэдэлгэтэй ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Юрий Кожухов гэгшэ тушаалһаа сүлөөлэгдөөд, партийна шанга хаһаалтада хүртөө.

Залуушуулай дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулдагшье һаа, тэрэнээ нюуха, багаханшье хүдэлмэреэрээ һайрхадаг комсомолой хүдэлмэрилэгшэд үшөөшье олоор дайралдана.

Тиимэ комитедүүд болон комсомолой ударидагшад залуушуулда нүлөөгөө үгэжэ шададаггүй байна бшуу.

Юундэ иимэ дутагдалнууд дайралданаб гэхэдэ, комсомолые партиин зүгһөө хүтэлбэрилгэ һула байна гэээшэ.

Кировэй нэрэмжэтэ заводой, макароной фабрикын, автотранспортна предприятинуудай, столовонуудай нэгэдэхи трестын, барилга-хабсаралгын 4-дэхи, 5-дахи, 7-дохи управленинүүдэй, хэлхеэ холбооной автобазын партийна организацинууд комсомолой организацинуудай ажал ябуулгые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ.

Гэхэтэй хамта авиационно заводой директор Ю. Н. Кравцов, ЛВРЗ-гэй—В. В. Саржан, «Теплоприбор» — В. Б. Нимаев, шэлэй заводой директор А. И. Богданов болон бусад комсомол залуушуултай хөөрэлдэдэг, т э д э н э й эрилтэнүүдые хараадаа абажа байдагынь һайшаалтай.

Комсомолые партиин зүгһөө хүтэлбэрилхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоол, партиин обкомой пленум, партийна суглаанууд энэ талаар хүдэлмэри саашадань улам һайжаруулха арга олгохо байһаниинь дамжаггүй.

КПСС-эй Хойто-Байгалай горкомой нэгэдэхи секретарь Л. П. ТАБАЛАЕВ:

— Хоридохи зуун жэлэй асари ехэ Байгал-Амарай түмэр харгын барилгые хурдан түргэнөөр хэжэ, саг болзоргонь ашаглалгада тушааха хэрэгтэ комсомолшууд тон ехэ хубитаяа оруулаа, оруулнашье. Арбан жэлэй туршада Хойто Байгалда 525 километр зайда түмэр харгын рельс табигдажа, 100 миллионһоо дээшэ кубометр х а й р ш о р о й, б у т а р г а г д а һ а н шулуун т ү м э р х а р г ы н д а л а н дээрэ адхагдаа. 1150 ехэ, бага хүүргэ, уһа урадхуулха соргонууд хабсаргагдажа, 2000 километртэ сэмсаал сабшагдаа Хойто-Байгалда Северобайкальск город, хүдэлмэришэдэй посёлогууд, түмэр замай станцинууд баригдажа байнхай. 6,7 километр Байгалай тоннель ойрын үдэрнүүдтэ ашаглалгада тушаагдахань. Байгалай хушуунэй тоннельнүүдэй барилга хурдан түргэнөөр хэгдэжэ байна. Буряадай участок БАМ-ай эгээл орёо участогуудай нэгэниинь мүн болоно. Энэ ехэ барилгада комсомолшууд олоор хабаадалсажа, гайхамшаг хэмжээнэй ажал хүдэлмэри бэелүүлнэ.

Һүүлэй мэдээгээр, Буряадай участок дээрэ 6725 комсомолшууд хүдэлнэ. КПСС-эй Хойто-Байгалай горком, партийна комитедүүд, партийна эхин организацинууд комсомолой организацинуудта партиин талаһаа тон ехэ туһаламжа хүргэдэг. Манай районой комсомолой организаци ямаршье асуудал шиидхэжэ шадана. Эрхим һайнаар эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулһанайнгаа түлөө дүрбэ дахин ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг абаһан юм. КПСС-эй Хойто-Байгалай горком комсомолой хүдэлмэриие һайжаруулха зорилготойгоор эдэбхитэй, тон ехэ хүдэлмэри ябуулна. Комсомолой организацинуудай хүдэлмэри КПСС-эй горкомой бюрогой заседани дээрэ харгададаг, зүбшэл заабари үгтэдэг. Һаяшаг барилга-хабсаралгын 607-дохи поезд бюрогой заседани дээрэ тоосоо. Холын хараата түсэб зохёожо, БАМ-ай барилгые хурдан түргэнөөр хэхэ хэрэгтэ КПСС-эй Хойто-Байгалай горком ВЛКСМ-эй горкомдо али бүхы туһаламжа хүргэдэг.

«Би барилгын эзэнби» гэһэн уряа доро комсомолой 72 эхин организаци комсомол-залуушуулай 100 бригадын коллектив мүрысэжэ, һүүлэй сагта гайхамшаг амжалтануудые түйлана. Ленинскэ комсомолой шангай лауреат В. Бритиков, В. Прокушев, В. Аксенов болон бусад эрхим түрүү ажалаараа эрхимлэжэ ябаһаар. Белоруссиин, Эстониин, Латвиин, Литвын ССР-нүүдһээ, ерэһэн, Кабардино-Балкариин, Буряадай АССР-нүүдэй комсомолой отрядууд гайхамшаг ехэ хэмжээнэй ажал хүдэлмэри хэжэ, БАМ-ай барилгые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулна.

Комсомол залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ талаар КПСС-эй горком эдэбхитэй ажал ябуулга бэелүүлнэ. Арадай театрнуудта, дуу, хатарай ансамбльнуудта, спортын наадануудта комсомол, залуушуул олоор хабаадана. БАМ-ай барилгада хабаадалсадаг комсомолшууд ниитын ажал хүдэлмэридэ тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, эрдэм мэдэсээ дээшэ л ү ү л н э, К П С С-эй XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана,— гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай ноохо илгадаг бригадын бригадир, КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн З. П. АНОСОВА:

— Манай парти, правительство залуу үетэнэй адли тэгшээр хүмүүжэхэ хэрэгтэ саг үргэлжын халуун анхарал хандуулжа байдаг. «Комсомолые партиин зүгһөө хүтэлбэрилгые саашадань һайжаруулха ба залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ тэрэнэй үүргые дээшэлүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые манай нарин сэмбын фабрикын коллектив ехэ һонирхолтойгоор угтаһан байна. Ушарынь хадаа районой предприятинуудай дунда манай комсомолой организаци эгээн томошуулай тоодо ородог гэхэ гү, али 900 хүбүүд, басагадһаа бүридэдэг. Абтаһан социалис уялгануудые дүүргэхэ хэрэгтэ манай комсомолшууд болон залуушуул ехэ хубитаяа оруулжа байдаг. Гаргагдаһан бүдэй, нэхэгдэһэн, угаагдаһан нооһоной 50 процентнь залуушуулай гараар хэгдэнэ. Тэдэнэр продукциин шанар һайжаруулха, ассортиментыень үргэдхэхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа ехээр оруулаа.

Дэмы бэшэ, 1978 ондо комсомолой байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойтой дашарамдуулан, манай комбинадта Ленинскэ комсомолой нэрэ олгогдоо һэн. Комбинадай партийна комитет, цехүүдэй партийна организацинуудай хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэдөө, комсомолшуудай дунда ажалладаг коммунистнуудта онсо анхарал хандуулдаг, комсомолой организацинуудай секретарьнуудаар комсомол-залуушуулай бригаданууудай бригадирнуудаар коммунистнуудые табидаг.

Жэл бүри партиин зэргэдэ үйлэдбэриин түрүүшүүл болон эдэбхитэдһээ шэлэжэ 25 хүниие абадагбди. 21—22 хүндэнь комсомолоймнай комитет зууршалга үгэдэг заншалтай. КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаһан хүн бүхэн жэлэй туршада заабол комсомолойнгоо организацида эдэбхитэйгээр хүдэлжэ гараха уялгатай юм. Тиигэжэ комсомолой организациин амжалта бэхилэгдэнэ, нэрэ хүндэнь дээшэлүүлэгдэнэ гээшэ.

Мүнөө 75 залуу коммунист комсомолшуудай дунда хүдэлнэ. Комсомолоймнай организацинуудай секретарьнарай тэн хахадынь залуу коммунистнууд юм. Тиихэдэ комсомолой һуралсалай кружогуудай пропагандистнуудай 80 процентнь, комсомол-залуушуулай бригаданууудай бригадирнуудай хахадынь шахуу мүн лэ залуу коммунистнууд байха.

Манай комбинадта комсомолшууд болон залуушуулай үүсхэлнүүд халуунаар дэмжэгдэдэг. Тиин комсомол-залуушуулнай томодхогдоһон 26 бригада эмхидхэһэн юм. Тэдэнэй долоониинь коммунис ажалай бригадын үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Жэшээлхэдэ, залуу коммунист Бальжима Эрдыниевна Аюшиевагай хүтэлбэрилдэг нооһо илгагшадай бригадые онсолон тэмдэглэмээр. Энэ бригадын гэшүүд «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабариие — дүрбэн жэл соо» гэһэн үүсхэл гаргаһан юм. Москвагай текстильнэ техникум заочноор дүүргэһэн Бальжима Аюшиева халаанай мастераар дэбжүүлэгдээ. Мүнөө комсомолой гэшүүн Ольга Чимитова бригадыень хүтэлбэрилнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай илалта түйлаһаар 40 жэлэй ойе угтуулан, залуу мэргэжэлтэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүрысөөнэй манлайда Дмитрий Лобигой хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай б ү д нэхэгшэдэй бригада дабшана.

Комбинадай коллектив дотор ажалай амта танижа, ажабайдалай үргэн замда гараһан залуушуулые тоолохо болоо һаа, олохон лэ байха. Жэшээлхэдэ, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаһан, мүнөө дээдэ партийна һургуулида һурадаг Л. Н. Глушкова һаяхан партиин зэргэдэ абтаһан, СССР-

КПСС-эй ОБКОМОЙ ДҮРБЭДЭХИ ПЛЕНУМ

ЭЛИДХЭЛ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

хүтэлбэрилдэг. Комсомолой комитедэй түсэб партбюрогой заседани дээрэ хододоо харгададаг. Мүн комсомолой комитедэй тоосоон партийна суглаанууд дээрэ зүбшэгдэдэг. Партбюрогой гэшүүдэй нэгэниинь заабол комсомолшуудай суглаанда хабаадажа, оруулагдаһан дурадхалнууд болон эрилтэнүүд түшаа партбюрогой гү, али правлениин заседани дээрэ мэдээсэдэг. Тиигэжэ комсомолшууд болон залуушуулда бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ, һайнаар һурахa, амарха арга боломжо олгуулха гэжэ оролдодогбди. Залуушуулда шэнэ техникэ үгтэдэг, үбэлэй үедэ мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һуралсал эмхидхэгдэдэг, мүн колхозой стипендиадууд болгогдожо, дээдэ һургуулинуудта тэдэнэр эльгээгдэдэг.

Энэ жэлдэ соёлой байшан заһабарилагдана, эндэ хүдэлхөөр тусхай мэргэжэлтэд уригданхай. Соёлой байшанда хэрэгтэй зүйлнүүд асарагдаа. Уран һайханай кружогуудта, дуушадай ансамбльда 80 залуушуул хабаадана. Манайхиде райондо үнгэргэгдэһэн уран һайханай харалгада илажа, республикын уран һайханай коллективүүдэй дунда мүрысэхэ эрхэ олонхой.

Уг залгамжалуулан хүдэлжэ байһан залуу таряашан, малшад нютагтамнай ехэл хүндэтэй. Жэшээлбэл, эрхим механизаторнуудай нэгэн А. Н. Барфоломеевэй хүбүүд Николай, Владимир, Валерий, Павел, Сергей гэгшэд эсэгынгээ хэрэгые саашадань үргэлжэлүүлнэ. Мүн адуушан В. Е. Бурдуковскиин хүбүүд үүлтэртэ хатаршадые түлжүүлжэ, морин спорт эрхилдэг команда бии болгонхой. Нютагтаа морин спорт эрхилдэг һургуули гү, али республикын ипподромой филиал бии болгоо һаа һайн байгаа. Энэ асуудалые шиидхэхэдэ туһаламжа үзүүлхые гуйнабди.

Залуу бүлэдэ байрын гэр, түгаллаха гунжа, хоер поршонхо колхозһоо үгтэдэг. Эдэ бүхы хэмжээнүүд залуушуулые нютагтаа үлэжэ хүдэлхэ арга нүхэсэл олгуулгада зорюулагданхай юм.

Гэбэшье ажахымнай социальна хүгжэлтын бүхы асуудалнууд саг болзортонь шиидхэгдэнэ гэхын аргагүй. Жэшээнь, «Бурятсельхозмонтажкомплект» нэгэдэлэй подрядна организациин гэмээр гурбан жэлэй туршада залуу механизаторнуудай, малшадай байрын гэрнүүдтэ теплотрасса хүргэжэ ядашанхайбди. Колхоз өөрынгөө хүсөөр котельнэ баряа, котелнүүдые тодхоо, теплотрассын барилгын хүдэлмэри хээ юм. Гансал хабсаралгын хүдэлмэринүүд үлэһэн аад лэ, дүүргэгдэнэгүй.

Улаан-Удын локомотив-вагон заһабарилгын заводой шэрэм шудхалгын цехэй мастер С. Б. БУЗАЕВА:

— Манай заводто 3 мянга шахуу залуушуул хүдэлмэрилдэг. Тэдэнэй 1306 ниинь — ВЛКСМ-эй гэшүүд. Энэ хадаа политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ түшэг тулгуури боломоор айхабтар ехэ хүсэн. Залуу хүдэлмэришэдэй дунда комсомолой нүлөө ехэ болгохо талаар ЛВРЗ-дэ горитойхон хүдэлмэри ябуулагдадаг юм.

Мүнөө үедэ комсомолой эдэбхитэдэй дунда партийна хүнүүд жэл бүри олошорно. Комсомолой эхин эмхиин секретарьнуудай 46 процентнь, цехүүдэй болон таһагуудай бюрогой гэшүүдэй дунда 20 процентнь, ВЛКСМ-эй заводской комитедэй гэшүүдэй 80 процентнь коммунистнууд болоно. Эдэ баримтанууд юун тухай хэлэнэб гэхэдэ, заводой комсомолдо партийна нүлөө һайн бэелүүлэгдэнэ, парткомой зүгһөө комсомолые хүтэлбэрилхэ хэрэг яһала барагаар табигданхай гэжэ гэршэлнэ ха юм.

Аха үеынхидэй, партиин, дайнай, ажалай ветерануудай алдарта ёһо заншалые үргэлжэлүүлэн, саашань арьбадхан, заводой комсомолшууд ба залуушуул орёо шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгые бэе дээрээ даажа абана.

ВЛКСМ-эй комитедэй ба заводой хүтэлбэриин шиидхэбэрёөр олон залуушуул бүлад шудхалгын, шэрэм хайлуулгын болон бусад цехүүдэй тон харюусалгатай участогуудта хүдэлмэрилһэн ба мүнөөшье хүдэлжэ байдаг. Хэбшэн Цырма Дармаевае, кран жолоодогшо Екатерина Халудоровае, бүлад хайлуулагшын туһалагша Владимир Келлерые, жолоодогшо Владимир Ринчиновые ба бусад олон нүхэдые тэдэнэй дунда нэрлэлтэй.

Хамһабариин ажахын, тамаралгын бассейнэй барилгые, ба сагаалса түхеэрэлгые, бусад олон объектнүүдые заводой комсомолой комитет парткомой хүтэлбэри доро шефтээ абанхай.

Залуушуулай техническэ бүтээл зохёолгые хүгжөөхэ талаар залуу мэргэжэлтэдэй соведэй хүдэлмэри нарижуулагдан һайжаруулагдана.

Заводой комсомолшуудые ба залуушуулые сэрэгэй-патриотическа ба бэеын тамирые хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха талаар ВЛКСМ-эй комитедэй хүдэлмэри тухай асуудал һаяын үдэрнүүдтэ партийна комитедэй зүблөөн дээрэ харагдаха ёһотой. Залуушуулай дунда хэгдэхэ хүдэлмэри тухай асуудалнууд дирекциин, профкомой зүблөөнүүд дээрэ саг үргэлжэ табигдадаг гээшэ. Жэшээнь, хамтын байрануудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин байдал түшаа, зургаадахи ШРМ-гэй һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүд түшаа, һурган хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие хүгжөөлгэ түшаа асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн юм.

Залуу хүдэлмэришэдэй һуудал байдалые һайжаруулха асуудал заводой хүтэлбэриин анхаралһаа гарадаггүй. Бага бүлэтэй 1500 залуу айл энэ жэлдэ байраар хангагдаа. 444 хүнэй һууритай хамтын байрын хөөрдохи байшан, залуушуулай түб баригдажа дүүрэхэ дүтэлөө.

Һурган хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ заводой ветерануудай эдэбхитэйгээр хабаададаг тухай үгэ хэлэгшэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Байгуулагдаһаар 50 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэжэ байһан заводто залуушуулда анхарал горитойгоор хандуулагдана.

Буряадай хүдөө ажахын институдай ректор А. Ц. ВАЛДУЕВ:

— Бүхыдөө арбан нэгэ мянга шахуу хүбүүд, басагадһаа бүридэһэн городой дээдэ һургуулинуудай комсомолой организаци мэргэжэлтэдые һурган бэлдэхэ хэрэгэй шанарыень эрид дээшэлүүлжэ, республикын арадай ажахын зорилгонуудые бэелүүлгэдэ горитойхон хубитаяа оруулна. Диилэнхи студентнүүд — комсомолшууд мүнөө үеын эрдэм һургуули үсэд нэтэрүүгээр шудалжа, өөһэдынгөө дуратай бэлигтэй мэргэжэлтэ болохоор бэлдэнэ. Городой дээдэ һургуулинууд жэл бүхэндэ гурба мянга гаран мэргэжэлтэдые һурган бэлдэжэ, арадай ажахыда хүдэлмэрилхыень эльгээнэ.

Партийна организацинууд комсомолой хүдэлмэридэ саг үргэлжын анхарал хандуулдаг байха юм. Мүнөө комсомолой организацинуудта зуу гаран коммунистнууд хүдэлнэ.

Студентнүүдэй барилгын отрядууд энэ табан жэлэй туршада хори гаран миллион түхэригэй капитальна барилгын хүдэлмэри хэһэн гээшэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ студентнүүдэй олониитэдэ хэрэгтэй ажал хэхэнь улам үргэдэнэ. Үнгэрһэн жэлдэ хонидой түл абалгын үедэ 20 мянга гаран хурьга түлжүүлжэ, таби мянган хониной ноохо хайшалаа. Гэрэшэлэн 200 мянган хониндо элдэб үошэ хабшалһаа һэргылхэ тарилга хэжэ, хабарай тарилгын үедэ 50 мянга гаран гектарта ургамалнуудые тариһан, газар элдүүрилһэн байна. Энэ жэлдэ хүдэлмэринь бүри үргэдхэгдөө. Республикын ажахынуудта түрүү дүй дүршэл, эрдэмэй онол арга нэбтэрүүлхээр студентнүүдэй тусхай отрядууд байгуулагдаа.

Студентнүүдэй сүлөө сагые зүбөөр эмхидхэжэ үнгэргэхэ гээшэ занлуулашагүй хэрэг мүн. Энэ комсомолой организаци эмхидхэлэй горитойхон хүдэлмэри ябуулхa зэргэтэй. Манай дээдэ һургуулинуудта энэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Жэшээлбэл, коллективээрээ кино, театр, музейнүүдтэ ошохоһоо гадна спортын мүрысөөнүүдтэ, олоной хабаадалгатай уран һайханай хүдэлмэридэ хабаадан, хүн бүхэн бэлиг шадабаряа туршадаг гуримтай. Зүгөөр эдэ хэмжээ ябуулганууд панаһанда хүрэмөөр үрэ үгэнэгүй. Институдэймнай олохон студентнүүд энээндэ хабаадалсанагүй. Мүнөө 1000 гаран студентнүүд хамтын байрада байрлаха аргагүй. Эдэ бүгэдэ дутагдал хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ехэ һаад ушаруулна.

1985 ондо хамтын байра шэнээр бариха тусэблэгдэжэ, 500 мянган түхэриг һомологдоо һэн. Тиин энэ барилга тон удаанаар ябуулагдана гэхэ гү, али оройдоол 100 мянган түхэриг ашаглагдаа. Байрын сагта энэ барилгые манай түргэдхэхыень гуйнабди.

Манай бэлдэһэн мэргэжэлтэд арадай ажахыда ондоороо ажаллана. Гэбэшье зарим залуу мэргэжэлтэд хүнгэн хүдэлмэри бэдэрһэн зандаа. Тодорхойлбол, хүдөө ажахыда 1—1,5 жэлэй туршада ажаллаад, хүнгэн хүдэлмэри бэдэржэ ошоно. Эндэ институдай зэмэ бии. Зүгөөр ажахынуудай, хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй дутагдал эли. Залуу мэргэжэлтэдэй ажалда анхаралаа хандуулаагүй байһандань нэгэ газартаа үни тогтоногүй ха юм. Саашадаа энээниие гуримшуулжа, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табихаһаа гадна харюусалгыень дээшэлүүлхээр болоо.

ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь Л. Р. БАРГУНАЕВ:

— Мүнөөдэр партиин обкомой пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ комсомолой ёһо заншалаа хадуужа, республикынгаа хүбүүд, басагадай түйлаһан амжалтанууд тухай дурдахагүймни. Ушарынь гэхэдэ, элидхэл соо тэдэнэй тухай ехэ ехээр хэлэгдээ. Урганжа ябаа залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар комсомолой организацинуудай хүдэлмэридэ ушаржа байһан дутуу дундануудта анхаралаа хандуулхамни.

Залуушуулай дунда хуули ёһо зүрхэ ябадалай үшөөл ехэ байһан ушар һанаагмнай зобоноб. Һимагтал ноднондо жэл 406 хүн элдэб гэмтэ ябадал гаргаһанайнгаа түлөө комсомолой зэргэһээ гаргагдаа. Хубсаһа хунарай, дуу хүгжэмэй талаар баруунай оронуудай моодые оилгонгүй һажааха ушар үзэгдэнэ. Харин оронуудаар ябажа ерэһэн залуу аяншалагшад бултадаа харапан, үзэһэн юумэеэ шүүмжэлхы ёһоор сэгнэжэ, марксистско-ленинскэ үзэл суртаалай үндэһөөр шэнжэлэл хэжэ шаданагүй. Армиин албанда татагдаһан зарим залуушуул али бүхы шалтагаанаар сагпаа урид гэртээ бусажа ерэхые оролдодог байна.

Залуушуулай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэридэ тохёолдодог эдэ бүхы дутуу дундануудые ВЛКСМ-эй обком мэдэдэг, тэдэниие усадхахын тула ехэ оролдолго гаргадаг юм. Аха нүхэдтэеэ ходо уулзажа байхадаа, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд үүсхэл эдэбхеэр бададаг, дүй дүршэл олодог гээшэ.

Бэшүүрэй районой «Рассвет» колхозой комсомолой организациие абажа харая. Залуу коммунист Александр Григорьев жэлэй урда тээ тэрэниие толгойлжо эхилээ һэн. Ажахын парткомой, тэрэнэй секретарь Г. А. Павловай хүтэлбэри доро тэрэ хүдэлмэреэ эдэбхитэйгээр ябуулһан байгаа. Жэлэй туршада комсомолой эмхи хоер дахин ургаа, гэшүүнэйнгээ түлбэри түлэдэггүй хүнүүд үгы болоо, комсомол-залуушуулай гурбан коллектив байгуулагдаа. Ниитэ соёлой хүдэлмэри һонирхолтойгоор эмхидхэгдэнэ. Тиигэжэ комсомолой болон ажалай маяг журамынь дээшэлжэ, ажал хэрэгынь һайжарһан байха юм. Иимэ жэшээнүүд олон.

Гэхэтэй хамта зарим партийна комитедүүд комсомолой асуудалда, кадрнуудые шэлэжэ олоод, таарулан табилгада анхаралаа хангалтагүйгөөр хандуулна. Захааминай райондо комсомолой организацинуудай секретарьнарай дунда коммунистнууд тон үсөөн юм.

Түнхэнэй болон Баргажанай районуудай комсомолой хүдэлмэрилэгшэд журам муутай байна. Аха үегэнэй зүгһөө тэдэнэй хүдэлмэриие хинадаггүй. Хориин районой ажахынуудта, тусхайлбал, Хүрбын ба Хасууртаин совхозуудта ВЛКСМ-эй комитедүүд хэдэн һара соо секретарьгүй байнаар.

Студентнэрэй барилгын отрядууд һайн талаар үнинэй харуулнахай. Зунай амаралтынгаа богони болзор соо гансал барилга дээрэ 5,5 миллионһоо дээшэ түхэригэй ажал хэгдэдэг юм. Гэбэшье «Бурятмежколхозстроин», Главбурятстроин нэгэдэлнүүдтэ студентнэрэй барилгын отрядуудай гэшүүдые халуунаар угтажа абаад, ажал хэрэгээр һаиса хангадаггүй байна.

Комсомолой организацинуудай секретарьнарай бүхэармейскэ зүблөөн дээрэ нүхэр К. У. Черненко үгэ хэлэхэдээ, комсомолой аппарадуудай хүдэлмэриин гуримые, арга онолнуудые нилээд һайжаруулха, залуушуулай дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ашаг үрэ ехэтэй шэнэ харгы замуудые бэдэрхэ эрилтэ табяа һэн.

Улаан-Удын прибор-бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй парткомой секретарь Н. М. КИРДЕЕВ:

— Партийна организациингаа хүтэлбэри доро бүхы коллективтээ хамта манай комсомол ажаһууна, хүгжэнэ, тэмсэнэ ба илана. Бидэнэй түйлаһан бүхы һайн һайхан юумэндэ нэгэдэлэймнай хүбүүд, басагадай габьяа айхабтар ехэ юм. Районой ба хотын комсомолой организацинуудай дунда дэлгэрдэг заншалта социалис мүрысөөндэ манайхин нэгэнтэ бэшэ илажэ гараһан алдартай. Комсомолшууднай мүнөөшье габшагайгаар ажаллана. Тэдэнэймнай 72 процентнь графигһаа холо уридлан хүдэлжэ ябана.

Цехүүд болон таһагуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна эхин эмхинүүдэй секретарьнарай залуушуулда найдадаг, найдаха зуураа туһалдаг газарта амжалта заабол туйлагдана гэжэ бодото байдал гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, А. С. Иванов, И. А. Буланаков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг цехүүдые энэ талаар магтан дурдамаар. Эдэ хүтэлбэрилэгшэд залуушуулдаа горитой анхарал хандуулан, тэдэнэй ошо залиие, эршэ шадалые, түбһэндэ һонюуша зохёохы эдэбхи үүсхэлыень ашагтайгаар хэрэглэжэ шадана.

Партийна организациимнай жаса комсомолой хүсөөр ургадаг, нэмэдэг гээшэ. Хоёр мянга гаран комсомолшуудаймнай дундаһаа эгээл эрхимүүдынь партиин гэшүүндэ абтахаар зууршалагдадаг. Гансал һүүлшын хоёр жэлэй туршада 109 комсомолец партида ороһон байна.

Комсомолые залан хүтэлбэрилхэ хэрэгтэмнай, илангаяа хүмүүжүүлгын асуудалаар, зарим тэды дутагдалнууд үзэгдэдэг гээшэ. Тиимэһээ нэгэдэлэймнай партийна комитедэй, партийна болон ниитын эмхинүүдэй бүхы ажал ябуулгань мүнөө бии байгаа дутуу дундануудаа усадхаха хэрэгтэ элсүүлэгдэнэ. Бидэнэр бултадаа (би эндэ нэгэдэлэй коммунистнуудые, партиин болон ажалай ветерануудые дурданаб) мүнөөнэй залуу үеын үзэл суртаалай-политическэ тэмсэлэй фронтые гаража байһые мэдэрнэбди. Тиимэһээ эдиршүүлдэ эли болохо талаар комплексно хандалгые эсэгэ ёһоной үүргэмнай гэжэ тоолохо ёһотойбди.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай директор М. И. СЕМЕНОВ:

— Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай коллективэй урда табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ залуушуул, комсомолшуудай оруулдаг хубита ехэ. Манай комсомолшууд ба залуушуул аха үеын ёһо заншалнуудые нэрэтэй солотойгоор үргэлжэлүүлэн, комбинадай экономикын хүгжэлтэдэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые бэелүүлгэдэ, өөһэдынгөө предприятиин бии болоһоор 50 жэлэй ойн һайндэрые үндэр амжалтануудтайгаар угтахаяа бүхы хүсэеэ зорюулна.

Манай коллективтэ 1340 залуушуул хүдэлнэ. Энэмнай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй тоогой 32,6 процент болоно. Комбинадай 15 комсомолой цеховэ организацида 559 гэшүүд тоологдоно.

Партком ба комбинадай хүтэлбэрилэгшэд комсомолые хүтэлбэрилгэдэ анхарал хандуулжа, тэдэнэй социалис уялгануудаа дүүргэлгэдэнь үдэр бүриин туһаламжа үзүүлдэг байна. Партийна организацинуудай секретарьнар, цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэд комсомолой суглаануудта хабаададаг, эмхидхэлэй хүдэлмэриин, үзэл суртаалай ба залуушуулые хүмүүжүүлгын талаар туһаламжа үзүүлдэг юм. Бүхы партийна организацинуудта партбюронуудай бүридэлдэ залуушуул болон комсомолой дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриин түлөө харюусалгатай хүнүүд баталагданхай. Ехэнхи ушарта тэдэнэй тоодо цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэд оролсоно. Парткомой зүгһөө бүхы комбинадай залуушуул болон комсомолой хүдэлмэриин түлөө би өөрөө харюусалгатайб.

Комсомолой организациин хүдэлмэри түшаа асуудалнууд партийна суглаануудта, партийна цеховэ организацинуудай партбюродо зүбшэн хэлсэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, тоосоото энэ үе соо барилга-хабсаралгын управлениин, барилгын материалнуудай цехэй, Захааминай совхозой, городой техническэ мэргэжэлэй 14-дэхи училищиин болон бусад партийна организацинуудай суглаанууд дээрэ иимэ асуудалнууд харагдаа. Гадна партийна комсомолой хамтын суглаанууд үнгэргэгдэдэг. Жэшээнь, комбинадтамнай «ВЛКСМ-эй XIX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар комбинадай комсомолой организациин хүдэлмэри тухай» асуудал партийно-комсомолой хамтын суглаанда харагдаа.

Манай комбинадта комсомол-залуушуулай коллективүүдэй, залуу хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. 1984 ондо түрүүшүүлэй зэргэдэ шанаржуулгын фабрикын, ЖКО-гой, Захааминай совхозой, СМУ-гай, транспортна цехэй комсомолой организацинууд тоологдоно. Залуу эрхим хүдэлмэришэдэй дунда шулуушан М. Климов, электрослесарь Б. Вебер, һаалишан З. Доржонова болон бусад ороно. Шанаржуулгын фабрикын мастер комсомолой гэшүүн М. Веденева 1983 оной дүнгөөр «СССР-эй үнгэтэ металлургиин эрхим мастер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн.

МҮНӨӨДЭР—ШАХТЁРОЙ ҮДЭР

...ДА ТҮЛИШЭ ЕХЭЭР АБАХА

аргаар хорин жэлэй урда, нүүрһэ абажа эхилхэдээ, гансахан экскаватор хүдэлгэгдэдэг бэлэй. Уурхайн коллектив түрүүшын үдэрһөө хямда нүүрһэ гүрэндэ худалдажа эхилээ һэн. Уданшьегүй хүсэтэ техникэ эндэмнай ашаглагдадаг болоо. Холбоолжоной уурхайн ветеран, мүнөө КПСС-эй Гусиноозёрскын горкомой бюрогой гэшүүн Петр Илларионович Коновалов табан кубометрэй шанагатай экскаватораар 1972 ондо нэгэ миллион кубометр шорой малтажа, габшагай ажалай эрхим жэшээ харуулаа бэлэй. Тиихэдэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Василий Кириллович Федосеев. Һалбариингаа нэгэдэлдэ эгээл түрүүн ажал эмхидхэхэ шэнэ арга хэрэглэжэ, нэгэдэмэл комплексно горно-транспортна бригада бүридхөө һэн. Автосамосвалнуудай жолоошод тус бригадын бүридэлдэ оруулагдажа, хамтын харюусалгатай болоо ха юм. Ажалай бүтээсэ эрид дээшэлһэн байна.

Газарай хүрьһэ малтаха хүдэлмэриин хажуугаар Холбоолжоной уурхайн комплекс баригдажа байгаа. Үйлэдбэриин хэрэглэмжэдэ оньһон орёо түхеэрэлгэнүүд үгтэжэ, нүүрһэ нээмэл аргаар малталга 2,6 дахин дээшэлээ юм. Эгээл тэрэ үедэ роторно экскаватор уурхай соо тодхогдоно, часай турша соо 640 тонно түлишэ малтаха аргатай болоо. Уурхайн түрүү горняк В. А. Фибих түрүүшын жэлдэ тус экскаватораар миллион шахуу нүүрһэ малтаһан байна.

Нүүрһэ ашадаг комплекс, заһабарилгын цехүүдэй блок гэхэ мэтэнүүдэй баригдаһанай ашаар, 40 тонный БелАЗ-уудай олошорһоной, уурхай тээшэ татагдаһан түмэр харгын ута болгогдоһоной ашаар түлишэ абалгын хэмжээн улам дээшэлээ.

Манай коллективтэ һайн мэргэжэлтэй, дүй дүршэлтэй болоһон горнягууд олон. Суута П. В. Балалаешников 405 мянган кубометр малтагдаһан шорой автотранспортда ашажа, «Востоксибуголь» нэгэдэл дотор рекорд туйлаһан байна. Уданшьегүй тэрэнэй рекордые А. К. Шевченко ахижа гараһан байгаа. Харин Ф. Н. Бакшеев ЭШ-10-70 түхэлэй алхалдаг экскаватораар мүн лэ һалбариин нэгэдэл дотороо рекорд туйлажа шадаа юм.

Коллективэй ажал хүдэлмэри мүнөө ямар байдалтайб? Горно-геологическа талаар зарим тэды бэрхэшээлнүүд ушаржа, байгша жэлэй эхинһээ хойшо нүүрһэнэй хэбташэ дээрэһээ хүрьһэ шорой хуулан малтажа зайсуулха хүдэлмэри гээгдэлдэ ороо. Тиимэһээ имагтал энэ хүдэлмэридэ мүнөө коллективэй бүхы хүсэ шадалые элсүүлнэбди. Илангаяа транспортын ажал нүүрһэ, шорой ашалгын хэмжээндэ хүрэжэ шаданагүй. Энэ бэрхэшээлые дабахын тула доторой нөөсэ арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэжэ, үйлэдбэри эрхилхэ онол арганууды нарижуулбал, дутагдалнуудаа усадхаха ёһотойбди. Жэшээлхэдэ, транспорт хэрэглэнгүйгөөр 4 миллион кубометр шорой малтаха ажалай гурим нэбтэрүүлжэ байнабди. Гэрэшэлэн 7 миллион кубометр шорой түмэр замай транспортаар зайсуулхын тула уурхай соо 2 километр түмэр харгы бариха болонобди. 75 тонно ашаа тээдэг машинануудай тоо ерэхэ жэл олошорхо. Мүн ажалай журам эрид дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд абтана. Эрхим ажалай эрхэ байдал байгуулха зорилготойгоор гэр байранууд, соёлой-ажаһуудалай барилганууд үргэдхэгдэнэ. Тусхайлбал, Шахтёрой үдэртэ бэлэг болгон, жаран хүдэлмэришэдтэ шэнэ байрануудай түлхюурнүүдые барюулхамнай.

Энэ жэлэй түсэб заатагүй дүүргэхын тула социалис мүрысөөнэй эмхидхэл саашадань һайжаруулха хэмжээнүүдые абанабди. Бригада, экипаж бүхэн мүнөө хоорондоо мүрысэн, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, хүдэлжэ байнхай.

В. КАЛАШНИКОВ,
Холбоолжоной уурхайн директор.

НҮҮРҺЭ АШАҺАН ХАМБЫ

РЕПОРТАЖ

Хаб хара нүүрһэтэ хаданууд Холбоолжоной уурхайдахи ашалгын газарта шоохойлдон харагдана.

— Энэ хадаа август һарын габшагай ажалай үрэ дүн гээшэ. Эндэ мүнөө 250 мянган тонно тухай нүүрһэн нөөсэлэгдөөд байна. Түмэр замшад манай продукциие Гусиноозёрскын ГРЭС болон Улаан-Удын ТЭЦ абаашажа үрдинэгүй. Үдэр бүри эндэһээ 10 мянган тонно түлишэ арадай ажахыда ябуулагдана, гэбэшье, ашаалалгын талмай нүүрһэнһээ сүлөөлэгдэжэ үрдинэгүй, — гэжэ Холбоолжоной уурхайн директорэй орлогшо Владимир Иванович Иванов, үйлэдбэритэйгээ танилсуулжа ябаха зуураа, хэлэнэ.

Цайдамай уурхай тээшэ дүтэлхэдэмнай, мантан томо экскаватор нүүрһэ ухашалаад, 40 тонно багтаасатай автосамосвалда ашахань харагдаба. Часаа хаража, ажалай бүтээсын эршые тодорхойлходомнай, эгээ 42 секундын туршада асари ехэ экскаватор тэрэ машинын кузовые нүүрһөөр дүүргэжэрхиоэ. Экскаватор жолоодожо байһан Алексей Коноваловые саг зуура ажалһаань һаатуулжа, фото-зураг буулгабабди.

Энэ нүхэр залуушье һаа, ганса өөрынгөө коллективтэ бэшэ, мүн республикаһаа гадуур суутай болонхой. Эрхим горнягуудай Бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадахадаа, дүй дүршэл тухайгаа Москвада элидхэһэн юм. Тэрэнэй эсэгэ Петр Илларионович Коновалов Холбоолжоной уурхайда хорин жэлэй турша соо эрхимлэжэ ябаһан аад, гурбадахи жэлээ хүбүүндээ ахигдана. Зүгөөр суута ветеран энээндээ голхордоггүй, харин омогорходог болонхой. Июль һарада Алексей Петровичой экипаж даабарита 96 мянган кубометрэй ороондо 100 мянга гаран кубометр малталга хэжэ, социалис мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлһэн байна.

Үргэлжэ дээрэнь 17 километр болохо газар дайдые малтан урбуулһан Холбоолжоной хүдэлмэришэдэй ажал альган дээрэ мэтэ харагдана. Эндэ тэндэ абарга томо шанагатай экскаваторнууд забда зайгүй, тохис-тохис гэжэ тонголзоно. Галуута-Нуурай эрьеэр зурыһан түмэр харгын захада ЭРГВ-630 түхэлэй роторно экскаваторай вагонуудта нүүрһэ ашахань харагдаһан аад, дүтэлэн гэхэдэмнай, ашаа дүүрэн тээһэн эшелон саашаа ябашаба. Ойро зуура энэ оньһон техникэ бүхэли составта нүүрһэ ашажархидаг ажалай бүтээсэтэй юм. Экипажай командир Владимир Фёдоров «зайлагты» гэжэ кабина сооһоо даллаад, нүүрһэ нөөсэлхэ хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлбэ.

— Гансахан часай туршада аяар 630 тонно нүүрһэ малтажа абахада, эндэхи байгаалиин нөөсэ дууһажархихагүй юм гү? — гэжэ Холбоолжоной уурхайн ахамад геолог Гурбо Будаевич Дугаровһаа асуубабди.

— Баян-Зүрхэ болон Цайдамай талын хүрьһэн доро дүн хамта 110 миллион тонно «галта шулуун» хэбтэнэ гээшэ. Мүнөөнэй хэмжээгээр хүдэлбэл, үшөө гушаад жэлэй туршада нүүрһэ эндэ малтагдаха зэргэтэй, — гэжэ тэрэ харюусаба.

Галуута-Нуурай эрье зүбшан, түмэр харгые зорюута дахин гэдэргээ бусахадамнай, Холбоолжоной уурхайһаа дүүрэн нүүрһэтэй хамбы эшелон урагшаа дабшан ябаа бэлэй.

С. БАЛДУЕВ,
Н. НАМСАРАЕВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Роторно экскаватор нүүрһэ малтажа байна. 2. «Галта шулуун» зөөгдэнэ.

Эрхимлэжэ ябаһаар

Валерий Спиридонович Можаров республикымнай суута нүүрһэшэдэй нэгэниинь болоһоор үнинэй юм. Олон жэлэй туршада эрхим һайнаар ажаллажа байһанайнгаа түлөө Октябриин Революциин орденоор шагнагдаһан. Энэ түрүү, дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэнэй хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд «галта шулуу» ехээр малтажа, «Гусиноозёрская» шахтын хүдэлмэришэдэй дундаһаа онсо шалгаржа ябаһаар.

Энэ жэлэй долоо һарын дүн һаяшаг согсолон гаргахада Б. С. Можаровай бригадын коллектив түсэбһөө гадуур 14 мянган тонно нүүрһэ малтаһан байна. Газар малтадаг түхеэрэлгэеэ һайнаар ашаглажа, ажалай бүтээсые 8 процентээр дээшэлүүлээ.

Энэ түрүү бригадын коллектив бэе бэедээ туһалалсан, эршэтэй шангаар ажаллажа, газарай гүн сооһоо «галта шулуу» бүри ехээр малтан абажа, Эхэ оронойнгоо промышленностиин хэрэглэмжэдэ эльгээнэ. Эдэнэр үшөөл һайн үрэ дүн туйлажа, нэрээ нэрлүүлхэл байха.

Т. БРИГЕР,
«Гусиноозерская» шахтын инженер.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

БАТА БЭХИ БАРИСААТАЙ

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой олохон хүдэлмэрилэгшэд Яруунын районой колхоз, совхозуудта шефскэ туһаламжа үзүүлнэ. Тэдэнэй дунда зуугаад хүнүүдэй механизаторай мэргэжэлтэй юм. Шефүүд тэжээл бэлэдхэхэ, ороонһото ургамалнуудые болон овощ хуряаха, силосэй нүхэнүүдые, малай байрануудые болон бусад барилганууды заһабарилна. Тэрээнһээ гадна слесарьнуудай бригада үбэлэй сагта котельнуудые бэлэдхэн тула Нарһата тосхондо эльгээгдэбэ.

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй коллектив болон Яруунын районой ажалшад хорин хоёрдохи жэлээ иимэ бата бэхи холбоо барисаатайгаар ажаллажа байна. Энэ үе соо заводойхид районой ажахынуудта 150 гаран байрын гэр, малай 108 байра, соёлой 12 байшан бариһан байна. Тиин мүнөөшье эдэ мэтын барилганууд бодхоогдожо, ашаглалгада үгтэхэ ёһотой.

Н. ДАМБАЕВ.

ҮНДЭРӨӨР СЭГНЭГДЭЭ

Совет арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда түйлаһан Агууехэ Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һайн дураараа уран зураашадай выставкэ Баргажанай соёлой ордон соо неделиин туршада үнгэргэгдэбэ.

Районой соёлой хүдэлмэрилэгшэд иимэ выставкэ түрүүшынхиеэ үнгэргөө бэшэ. Тиимэһээ выставкэ бүхэн өөрын онсо илгаатай байдаг. Энэ удаашье шэнэ авторнууд элдэб жанрай бүтээлнүүдые харагшадай хараалда табиха гэжэ тэмдэглэлтэй.

Энэ табигдаһан уран зурагууд соохоо фильмотекэдэ ажалладаг, һайн дураараа уран гоёор зуража эхилһэн Анатолий Иванович Тютенковэй зурагууд харагшадай ехэ анхарал татаа. Тэрэнэй «Автопортрет» ба «Һанал бодол» гэһэн зурагуудые харагшад ехэ һонирхон хараад байхадаа, авторай өөрын онсо бэлигтэй, үндэр шадабаритай зураашан байһаниинь тухайлагдаа.

Илангаяа «һанал бодол» гэһэн зураг дээрэ хэдэн үгөөр тогтохоор. Байгал далайн үндэр ганга эрье дээрэ хүнэй түхэл шэнжэтэй абарга ехэ шулуун байса далайн мушхуу долгинууд дээгүүр холые шэртэн ямаршьеб гунигтай, гүнзэгы бодолдо абтаһан шэнгеэр һууха юм. Харин тэрээнэй һүүдэртэ адаглажа, хёрхоор харабал, заводуудай ута хоолойнуудые, улаан галда абтаһан ой тайгэ оборжо болоно. Энэдэ авторай бодол ба зурагай удха ойлгосотой болоодхино. «Намдаа иимээр хандажа байхадаа, саашадаа юун үзэхэ гээшэб?» гэһэншүүгээр сэдэн байгаали хүнүүдтэ сэхэ хандаһан удхатай. Уран бэлигтэн бүхэн өөрынгөө зохёолоор арадай хэрэгтэ хубитаяа оруулха, хабаадаха үүргэтэй гэжэ ойлгуулнабди. Ганса энэ зурагаар харагшан досоо элдэб бодол түрүүлхэдэ автор творческо зүб харгыда ябана гэе.

Баргажанай Юрий Степанович Луговой энэ удаа олон бүтээлнүүдээ табяа. Энэнь тойроод байһан үнгэтэ байгаалиие тоһон шэрээр дабтан зураһан пейзажууд. Бидэнэй үзэһэр бүри анхаралдаа охиндо диилдэжэ, өөрөөгүй шахуу гарадаг байгаалиин булангуудые автор дулаахан хёрхо нюдөөр харадаг байна. Зурагуудынь композициин талаар онсо нарин бэшэшье һаа, удхын талаар шэмэ тодо, һонорошье.

Уланай дунда һургуулиин зурагай багша Б. Б. Надагуров выставкэдэ түрүүшынхиеэ хабаадана бэшэ. Мүнөө карандашаар зураһан портредүүдынь авторай жэл бүри ургажа ябаһые гэршэлнэ. Зүгөөр ондоо жанрнуудта туршабал творчествоёо бүри баян болгохо һэн ха гэжэ һанагдана.

Нарһар ба сэбэрээр бүтээһэн «Үдэшын нара ороно-хоор» гэһэн ганса зураг И. Ефимов Юбилейнэ посёлгоһоо асараа.

«Уһанда шунгаһан эхэнэр» гэжэ нэрэтэй һайн бүтээл Баянгол нютагай чеканщик Б. Д. Доржиев харуулаа.

Модо галдажа һиилэһэн залуу хүбүүд А. Кирпичев, И. Малыгин, А. Коневин гэгшэдэй бүтээлнүүд харагшадай һайн сэгнэлтэ хүртэхэдэ омогорхомоор.

Ажал ба гэр хоёрой хоорондо ходо сүлөөгүй ябажа, ажабайдалай хоёр жолоо бариһан байбашье, үбэлэй утахнда үшөө зохёохы ажал бүтээхэ арга олодог уран гарта эзэнүүдэй бүтээлнүүд тухай хэдэн үгэ хэлэхэгүй гарбал һанаамни дүүрэхэгүй шэнги байна. Гараараа ба зүүгээр бүтээһэн олон бүтээлнүүдые эдэ асараа. З. В. Малыгина, З. В. Егорова, К. П. Пилюгина, М. Г. Буторова, К. М. Башарова, Л. В. Кожевникова гэгшэдэй экспонадуудые харагшад үндэрөөр сэгнээ.

Энэ шэлэгдэһэн эрхим бүтээлнүүд республиканска выставкэдэ эльгээгдэхэ зууршалагдаба.

Н. ГАЛДАНОВ.

«БАЙГАЛАЙ» АЯН ЗАМУУД

Буряадай гурэнэй дуу болон хатарай «Байгал» ансамблиин коллектив эдэ үдэрнүүдтэ Россин хото городуудаар гастрольдо ябажа байнхай. Алдар суута Хойто Кавказай орьёл ууланууудта дүтэ оршодог Ростов-на-Дону, Майкоп, Сочи, Минеральные воды, Кисловодск гэхэ мэтэ хотонуудай харагшадта тэдэнэр бэлиг шадабаряа харуулаа.

Тэндэһээ Россин түбэй областьнуудай Орёл, Тула, Калуга хотонуудта хүрэхэ ёһотой. Удаань Москвагай областной филармониин концертнэ зал соо һүүлшынгээ концерт табяад, сентябриин эхеэр нютагаа бусаха юм.

Г. БАДМАЕВА.

Киномеханик Иннокентий Алексеевич Яньков Мухар-Шэбэрэй районой Түгнын соёлой байшанда үнинэй хүдэлнэ. Районно киносетьдэ үни удаан хүдэлжэ, габьяатай байһанайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан, «СССР-эй кинематографиин отличник», Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэһэн нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэнхэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ Белоруссиин 2-дохи фронтдо танкова табадахи армиин буридэлдэ хатуу шанга байлдаануудта хабаадажа, хүндөөр хоёр дахин шархатаһан. Мүнөө наһаараа дурлаһан мэргэжэлдээ бүхы бэлиг шадабаряа зорюулжа, ажалай үндэр дүнгүүдые түйлана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. А. Яньков.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Республикын райпотребсоюзуудай коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй хоёрдохи кварталай дүнгүүдээр Бэшүүрэй райпотребсоюз илажа, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба облпрофсофой дамжуулгын Улаан тугта 3400 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэбэ. Кадрнуудай талаар Буркоопсоюзай түрүүлэгшын орлогшо В. И. Тарасов энэ ушараар болоһон баярай суглаанда ерэжэ, дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан барюулаад, энэ амжалтаарнь райпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэдые амаршалһан байна.

Бэшүүрэй сельпогой түрүүлэгшэ Е. А. Белкин, автобазын ахамад бухгалтер Л. Е. Утенкова, Бага-Куналейн сельпогой түрүүлэгшэ Л. С. Барсукова гэгшэд харюугай үгэ хэлэхэдээ, энэ амжалтаяа арьбадхан, бүри оролдосотойгоор хүдэлхэбди гэжэ районойнгоо наймаалагшадай зүгһөө найдуулаа. Удаань Бэшүүрэй райпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ А. В. Хвостов үгэ хэлээ.

Баярай суглаанда хабаадаһан арадай депутадуудай Бэшүүрэй райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Б. Бохиев үгэ хэлэхэдээ, шэнэ амжалтануудые түйлахыень хүсэһэн байна.

Н. МИТЫПОВА.

ААДАР БОРООГОЙ ҺҮҮЛЭЭР

Байгша оной август һарын хоёрдохи хахадта республика доторнай бүрхэг үдэрнүүд үзэгдэжэ, хаа хаанагүй хура бороо элбэгээр ороһон байгаа. Илангаяа августын 15, 17, 19-нэй үдэрнүүдтэ республикын бүхы районуудта аадар ороһон байба.

Республикын урда, түбэй болон Прибайкалиин районуудта 10-һаа 20 миллиметр хүрэтэр энэ үедэ хура бороо ороһон байна.

Бороогой ехээр ороходо, Баргажан, Онёо, Үдэ, Хёлго, Сүхэ, Зэдэ голнуудай уһан нэмэжэ захалаа. Илангаяа Үдэ голой уһан һабаһаа халижа, набтар газарнууд уһанда абтажа эхилбэ. Тиин августын 19-һөө 24 болотор Үдэ голой уһан сүүдхын туршада 5—10 сантиметрээр нэмэжэ байгаа. Улаан-Үдэ шадар августын 24-нэй үдэр Үдэ гол эрьеһээ халижа, набтар газарнууд үерэй уһанда абтажа захалһан байна.

Августын 25-һаа 30 болотор Улаан-Үдэ шадар Үдэ голой уһан 15—20 сантиметр хүрэтэр нэмэхээр хүлеэгдэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ Сүхэ голой уһан Хяагтын арһанай завод, Поворот шадар 22—11 сантиметрээр нэмэһэн. Мүн эдэ үдэрнүүдтэ Сүхэ голой уһан нэмэһэн зандаа байхаар ха. Хёлго голой уһан 8—12 сантиметрээр нэмэһэн байна. Тиихэдэ Баргажан голой уһанай нэмэхэдэ, тэндэхи Уланай, Хилганын колхозуудай, Баргажанай, Шитханай совхозуудай сабшалан уһанда ехээр абтаа. Ойрын үдэрнүүдтэ хура бороогой замхахада уһанай нэмэсэ татажа захалха юм.

В. БУКАЛОВА,
Т. ВОРОБЬЕВА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин сагай уларил шэнжэлэгшэд.

АГААРҺАА ШЭРТЭХЭДЭ

Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трестын хүдэлмэрилэгшэд Улаан-Үдын авиапредприятиин летчигуудтай суг Прибайкалиин, Кабанскын районуудай ой тайгада хушын һамарай хэр зэргэ ургаһые шалгажа үзэбэ.

Манай республикада иимэ шалгалта түрүүшынхеэ үнгэргэгдэһэн байна. Тиимэһээ хушын һамарай али хадада, хаана элбэгээр ургаһые тодоруулхада коопзверопромхозой хүдэлмэрилэгшэдтэ, һамар суглуулагшадта хүнгэн боложо үгэхэнь ойлгосотой.

Удаадахи ээлжээндэ эдэнэр Түнхэнэй районой хада уула дээгүүр шэнжэлгэ хэхэеэ гарахаар хараална.

Байгша ондо Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трест 195 тонно һамар суглуулха түсэб урдаа табинхай.

Н. ДАГБАЕВ.

Заншалта выставкэ

Хүн зоной ухаан бодолой гүйдэл, оршон тойронхиие өөрсэ янзаар харалга мүнөөшье болотор эрдэмтэдые гайхуулдаг. Илангаяа уран, тоһон шэрээр, карандашаар уран зураашадай бүтээһэн зурагууд дээрэ газар дэлхэйн, хүнэй сэдьхэл бодолой үргэн ойлгомжонууд багтаһан байдаг. Магад энэ ушарһаашье боложо, райондомнай жэлдээ нэгэ удаа үнгэргэгдэдэг уран зураг бүтээхэ дуратайшуулай выставкэ олоной анхарал татадаг ёһотой.

Загарай тосхоной соёлой байшанда тээмэндэ нээгдэһэн выставкэдэ байгаалиие харуулһан дүрэ зурагууд, графика, арадай урашуулай бүтээлнүүд үргэнөөр дэлгээгдэнхэй. Иимэ выставкэнүүдтэ жэл бүри эдэбхитэйгээр хабаададаг, баян дүршэлтэй В. Драчёв, С. Колеганов, А. Гармаев гэгшэд шэнэ зурагуудаа харагшадай анхаралда дурадхаа. Зураг зураха дуратай залуушуул Э. Жигжитов, А. Моргунов болон бусадай бүтээлнүүд тэндэ табигданхай.

Байгша оной выставкын гол илгаа гэхэдэ, тэндэ дэлгээгдэһэн зүйлнүүд уран зурагай болон гар урлалай бүхы жанрнуудые түлөөлнэ. Жэшээлхэдэ, А. Гармаев Э. Жигжитов хоёрой пейзажнууд, В. Драчевэй графика гэхэ мэтэ. Искусство шэнжэлэгшэ Иина Совватеева выставкын зүйлнүүдтэй харагшадые танилсуулна.

Выставкэдэ һайшаагдаһан бүтээлнүүдэй авторнууд Хүндэлэлэй грамотанууд болон үнэтэ бэлэгүүдээр урмашуулагдаха юм. Харин эрхимүүдэйнь эрхим бүтээлнүүд республиканска выставкэдэ зууршалагдаха.

Л. ВИЛЬМОВА.

ХЭН, ХААНА ОШОХОБ?

▲ Дээдэ-Онгостойн үзэсхэлэн гоё газарта хүнгэн атлетикээр «Труд» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхын түлөө профсоюзна - комсомольско урилдаан үнгэргэгдэхэнь. Мүнөөдэр үдэрэй 12 часһаа эхилхэ энэ урилдаанда «Труд» бүлгэмэй промышленна предприятинуудай коллективүүдэй, һургуулинуудай команданууд хабаадаха болоно.

▲ «Спартак» бүлгэмэй стадион дээрэ хотын предприяти, эмхи зургаануудай коллективүүд ГТО-гой комплексын нормо тушааха болоно. Тиир соонь спортын һургуулинуудай команданууд «Спартагай» түрүү һуури эзэлхын түлөө сагаалса мэргэлгээр мүрысэхэ юм. Мүрысөөн үдэрэй 11 часһаа эхилхээр хараалагдана. Мүн эндэ футболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн хаалигай...

дэ «Шахтер» — «Металлург», «Пищевик»— «Торпедо» командануудай футболистнүүд наадахаар хүлеэгдэнэ.

▲ Аяншалга болон экскурсиин Улаан-Үдын бюрогой хүдэлмэрилэгшэд Москва, Новокузнецск, Таллин, Вильнюс хотонуудһаа ерэһэн бүлэг аяншалагшадта, хотынгоо түүхэтэ газарнуудтай танилсуулха болоно. Тиихэдэ Улаан-Үдэ хотын предприяти, эмхи зургаануудай бүлэг аяншалагшад Ленинград, Харьков, Севастополь хотонуудай түүхэтэ газарнуудтай танилсахаар аян замдаа мордобо. Технологическа институдай багшанар, студентнэр Новоселенгинск, горжилуправлениин хүүгэдэй «Тимуровец» клубай гэшүүд Сурхайта нуурай эрьедэ амархаяа ошонхой. Хотын нэгэ бүлэг түлөөлэгшэд һархяар түүхэеэ теплоходоор Сэлэнгэ мүрэнөөр үгсэхэ болоно.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Ажалай түрүүшүүл хөөрэнэ. «Үндэр дүнгүүд бэлэхэнээр түйлагдадаггүй». КПСС-эй обкомдо. Мүнөөдэр—Шахтерой үдэр—материалнуудай суглуулбари. «БАМ: түгэсхэлэй жэл» — материалнуудай суглуулбари.

Хоёрдохи, гурбадахи хуудаһануудта. КПСС-эй обкомой дүрбэдэхи пленум. «Комсомолой ажал ябуулга партиин хүтэлбэриһөө үндэһэтэй» — тоосоон.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Шэнэ һонинууд. «БАМ-ай эдиршүүл» — Ю. Александровай статья. «Сапожок» урина» — Л. Болотовой статья. ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаһаа эльгээһэн материалнуудай суглуулбари. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд. Телевидениин долоон хоногой программа.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Августын 26-һаа сентябриин 2 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 26. ШАХТЕРОЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — «Будильник». 10.05— «Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.10 —« Элүүр энхэ байлга». 11.55 — «Үглөөнэй почто». 12.25 — «Совет газар дээрэ уулзалганууд». 12.40 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 13.40 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.10 — «Хани барисаан» гэһэн уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ. 15.05 — «Я придумываю песни» — үхибүүдтэ фильм. 16.20 — «Мүнөөдэр — Шахтерой үдэр». 16.50 — Шахтерой үдэртэ хүгжэмтэ дамжуулга. 17.35 — «Аяншалагшадай клуб». 18.35—Мультфильмнүүд. 19.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45 — «Шерлок Холмс и доктор Батсон» — уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 22.00— «Время». 22.35 — «Мүрысөөнэй дневник». 22.50 — Москвагай сценын уран бэлигтэн. РСФСР-эй арадай артистка В. Васильева.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты». 9.20 — Телефильм. 9.50 — Уласхоорондын конкурснуудай лауреат Б. Бетушанский наадаха. 10.00—«Ород хэлэн». 10.30 — Гүрэнэй Н. Осиповой нэрэмжэтэ ород арадай академическэ оркестрэй үдэшэлгэ доро РСФСР-эй арадай артист А. Тихонов наадаха. 11.00 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 11.10— П. И. Чайковский. 5-дахи номерой симфони. 12.00—«Хани барисаан» гэ… дын мүрысөө… Гайхамшагта … шэд — Ленин… реадууд. СССР… тист А. Солов… Баримтата ф… «Манай кор… хөөрэнэ». 16.3… фильм. 16.50 … шадай анхара… Француз шон… 18.25 — «Муже… ритэй уран һ… 5-дахи сери. … лан нойрсогты … 21.15 — Телеф… «Уран зурааш… рөөнүүд». 22.0… 22.35 — «Его … — уран һайха…

ПОНЕДЕЛЬНИК, 27.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Дохёогоо үгыт, горнистнууд». 10.25 — «Верховина» ансамблиин концерт. 11.10 — «Медвеженок» —уран һайханай фильм. 12.20 — Киноконцерт. 13.05 — Шэнэ һонин. (13.10 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильм. 16.00 — СССР-эй хүгжэмтэ фольклор. 16.30 — «Ехэ педсовет».

Улаан-Үдэ. 17.00 — Хүдөөгэй ажалшадта концерт (буряадаар). 17.45 — «Байгал»— нютагуудай һонин. 17.55 — Агууехэ илалтын 40 жэлдэ 18.40 — «Ургаса хуряалгын дохёонууд». 18.55 — «Мосфильм» Буряад орондо шэнэ фильм буулгана. 19.25 —«Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Совет киногой үдэртэ. Социалис Ажалай Герой, Ленинскэ ба Гүрэнэй шангуудай лауреат, СССР-эй арадай артист кинорежиссер С. А. Герасимов үгэ хэлэхэ. 20.20 — «Частная жизнь»— уран һайханай фильм. 22.00— «Время». 22.35 — «Мүрысөөнэй дневник». 22.50 — «Уран зохёолшо ба ажабайдал». 23.35 — Баримтата фильм. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Трактористы» — уран һайханай фильм. 10.40 — «Будильник». 11.10 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 11.40 — Баримтата фильм. 12.05 — «Ород хэлэн». 12.35 — Баримтата фильм. 12.55 — «Поэзи». Лев Кондырев. 13.25 — «Один среди волков» — 5 серитэй уран һайханай фильм. (Болгари), (1-дэхи сери). 14.40 — «Хани барисаа… хоорондын мү…

Улаан-Үдэ. 1… холнууд. 16.50 … бирь» — кино…

Москва. 17.00 … рисаан» гэжэ … мүрысөөнүүдтэ… нүүд ба ажал… 19.30 — «Ара… нууд».

Улаан-Үдэ. 1… Пугачева дуула…

Москва. 21.00 … нойрсогты, бага… Уласхоорондын … 22.00 — «Вре… «Два часа в с… вых» — зүжэг…

ВТОРНИК, 28.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Мультфильм. 10.10— Воркута хотын камерна оркестр наадаха. 10.40 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.00 — «Частная жизнь»— уран һайханай фильм. 12.40— — Шэнэ һонин. (12.45 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.30 — Баримтата фильмүүд. 16.00 — Уран зурааша Б. Прококофой зохёол бүтээлнүүд. 17.00 — «ПТУ-да ямар мэргэжэлдэ хайшан гэжэ һургана б?».

Улаан-Үдэ. 17.30 — «Амар сайн, һургуули!» — бүхэсоюзна кинофестиваль. 17.50— Агууехэ Илалтын 40 жэлэй ойдо. 18.30 — «Байгал» — нютагуудай һонин. 18.40 — «Экономикын талаар шэнжэлэл». 18.55 — Республика дотор ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй гэр байрын-ажаһуудалай эрхэ байдалые һайжаруулха тухай. 19.25— «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Хани барисаан» гэжэ уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ. 20.40 — «Арадай аялга дуунууд». 20.55 — «Долина» — уран һайханай фильм (ЧССР). 22.00 —«Время». 22.35 — «Вечный зов» — 19 серитэй уран һайханай фильм. «Старший брат» (1-дэхи сери). 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9,20 — «Сергей Лазо» — баримтата фильм. 9.30 — «Шатарай һургуули». 10.00 — Баримтата фильм. 10.20 — Мультфильмнүүд. 10.50 — «Драматурги ба театр». В. Яхонтов. 11.50 —Арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 12.20 — «Шэн зоригой хэшээл». 12.50 —Баримтата фильмүүд. 13.30 — Француз хэлэн. 14.00 —«Один среди волков» — 5 серитэй уран һайханай фильм. (2-дохи сери). 15.10 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.20 — «Поездоор аяншалга» — киноочерк. 16.30 — «Добрый день, человек!» — бар… 17.00 — Мульт…

Москва. 17.3… газарай эзэн»… ни барисаан» … рондын мүрыс… — Гэр бүлэ … 19.30 — Барим…

Улаан-Үдэ. 19… Антонов дуула… носхолнууд. 20… хото» — уран … жэмтэ дамжуул…

Москва. 21.00 … нойрсогты, бага… — «Ном уншах… лай анхаралда… мя». 22.35 — … ран. 23.15 — … дуунууд. 24.00 … СССР-эй чемпи… кор» — «Спар…

СРЕДА, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Баримтата фильм. 10.25 — Фортепианна хүгжэмэй концерт. 10.50 — «Аяншалагшадай клуб». 11.50 — «Долина» — уран һайханай фильм. 12.50 —Шэнэ һонин. (12.55 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильм. 15.55 — «Эжын һургуули». 16.25 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 16.55 — «Судьба барабанщика» — 3 серитэй уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 18.00 — «Мүнөөдэр БАМ дээрэ» 18.30— Киноочерк. 19.00 — һуралсалай шэнэ жэлые угтуулан.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Байгал»— мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал» — нютагуудай һонин.

Москва. 20.10—«Эб найрамдал ба залуушуул». 20.45— «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона». «Собака Баскервилей» — уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 22.00 — «Время». 22.30 — «Вечный зов» — 19 серитэй уран һайханай фильм. «Ночь перед рассветом». (2-дохи сери). 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Баримтата фильмүүд. 9.50 — Мультфильм. 10.10 — «Буратиногой выставкэ». 10.40 — «... 16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһанай». 11.25 — Ленинградай Пионернүүд болон һурагшадай ордонгой хүүгэдэй уран һайханай коллективүүдэй концерт. 12.25 — «Гэр бүлэ ба һургуули». 12.55 —Немец хэлэн. 13.25 — «Манай саад». 13.55 — «Один среди волков» — 5 серитэй уран һайханай фильм (3-дахи сери). 15.05 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Таатанадта, агитаторнууд болон политинформаторнууд».

Москва. 19.3… оркестрэй конц…

Улаан-Үдэ. 19.… нууд.

Москва. 20.0… та фильм.

Улаан-Үдэ. 2… сайн, һургуули… дамжуулга. … Сибирь» — ки…

Москва. 21.00 … нойрсогты, бага… — «Энээниие … хат». 22.00 — … —«Искусствын … РСФСР-эй арад… Сухаревская. 23… тата фильм. 24… лоор СССР-эй … «Динамо» (Кие…

ЧЕТВЕРГ, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Дуун, романс, вальс». 10.30— «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 11.25 — «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона». «Собака Баскервилей» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 12.40 — Шэнэ һонин. (12.45 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильм. 15.55 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһанай». 16.40 — «Судьба барабанщика» — уран һайханай фильм (2-дохи сери). 17.45 — «Шатарай һургуули». 18.15 — «Арһан бүмбэгэ» клубай шангай түлөө. 19.00 — һуралсалай шэнжэлэлые угтуулан.

Улаан-Үдэ. 19.30— «Ургаса хуряалгын дохёонууд».

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.05— «Байгал» —мэдээсэлэй программа. 20.15— «Уласхоорондын шэнжэлэл». 20.30— «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.45— «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона». «Собака Баскервилей» — уран һайханай фильм (2-дохи сери). 22.00— «Время». 22.30—«Вечный зов» —уран һайханай фильм. «Б чем твоя вера?». (3-дахи сери). 23.45— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20— Баримтата фильм. 9.45— «Самый красивый конь» — уран һайханай фильм. 11.05— «Эжын һургуули». 11.35— Испан хэлэн. 12.05 «Городто —һайндэр». 12.40— Горькиин телестудиин программа. 13.40 —«Один среди волков» — уран һайханай фильм (4-дэхи сери). 14.50— Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 1… кальский гэжэ… хозой эрхим … шэ Анна Иван… ватай хөөрэлд…

Москва. 19.30 … ансамблиин

Улаан-Үдэ. … холнууд.

Москва. 20.05— … саан» гэжэ улас… рысөөнүүдтэ.

Улаан-Үдэ. 20 …

Москва. 21.… нойрсогты, бага… «Манай саад». … дай аялга ду… «Время».

ПЯТНИЦА, 31.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— «Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55 —Мультфильмнүүд. 10.15 —Концертын залда — һурагшад». 10.55 —«Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона». «Собака Баскервилей» —уран һайханай фильм (2-дохи сери). 12.10—Шэнэ һонин. 15.15 —Шэнэ һонин. 15.30— Баримтата фильм. 16.00 — «Судьба барабанщика»— уран һайханай фильм (3-дахи сери). 17.05— «Ород хэлэн». 17.35—«Хо-Ши-Мин: памятник об источнике»— баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 18.25— «Үглөөдэр — эрдэм мэдэсын үдэр». Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр П. Ф. Бардаханов ба ПТО-гой управлениин начальник А. Н. Лоскутников дамжуулгада хабаадаха.

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00— «Байгал» —нютагуудай һонин.

Москва. 20.15— СССР-эй генеральна прокуророй орлогшо С. А. Шишковой хөөрөөн. 20.35— Союзуудай байшангай Колонно залһаа композитор Э. Колмановскиин авторска үдэшэ дамжуулагдаха. 22.00—«Время». 22.35— «Вечный зов» — уран һайханай фильм. «Мятеж» (4-дэхи сери). 23.45 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.20— «Его звали Роберт» — уран һайханай фильм. 10.40— «Барилга ба архитектура». 10.50— С. Прокофьев. «Ромэо и Джульетта» баледһээ хэһэгүүд. 11.35— СССР-эй арадай багша Г. И. Ивановатай һурагшад уулзаха. 12.10— Англи хэлэн. 12.40 — «Мэдэхэ, шадаха бай». 13.25— «Один среди волков» —5 серитэй уран һайханай фильм. 14.55— Шэнэ … «Хани барисаан… хоорондын … 29.15 —һуралса… лые угтуулан. … киин арадай …

Улаан-Үдэ. … очерк.

Москва. 20.00 …

Улаан-Үдэ. «… киноальманах.

Москва. 21.0… нойрсогты, бага… —Морин спор… на мүрысөөн. … 22.35 —Останки… тын студида … А. Алексинтэй …

СУББОТО, СЕНТЯБРИИН 1. ЭРДЭМ МЭДЭСЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40— Баримтата фильмүүд. 10.20— «Спортлотогой» 35-дахи тираж. 10.30— «һайн эд бараа —элбэг ехээр». 11.00— «СССР-эй арадай артист В. Гринченко дуулаха». 11.30— «һанана гүш, нүхэр». 12.30— «Хүн. Газар дэлхэй. Юртэмсэ». 13.15— Баледэй артистнуудай концерт. 13.45— Киноочерк. 14.05— Концерт. 14.30— «Ажабайдалай хараа зам». 15.20— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.35— Концерт. 16.10 — «Мүнөөдэр — эрдэм мэдэсын үдэр». 16.55— «Сельская учительница»— уран һайханай фильм. 18.35 — Политическэ шэнжэлэгшэ Л. А. Вознесенскын хөөрөөн. 19.05—«Ан амитадай аймагта». 20.05— Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй түрүүлэгшэ Ю. А. Жуковай хөөрөөн. 20.35—Кинопанорама. 22.00« «Время». 22.35— «Песняры» ансамблиин «Итали тухай онтохонууд». концерт. 23.05— М. Горький. СССР-эй арадай артистка Л. Гурченко уншаха. 23.55— Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15— «Элүүр энхэ байха гээ һаа». 9.30— Уран зураашад тухай хөөрөөнүүд. 9.55— «Үглөөнэй почто» хүгжэмтэ дамжуулга. 10.25 — Ритмическэ гимнастика. 10.55 —Баримтата фильм. 11.55 — «Маяковский бидэнтэй хамта». 12.50 — Шэтын телестудиин программа.

Улаан-Үдэ. 14.10— Хүдөөгэй ажалшадта концерт.

Москва. 14.40— «Трубач на карьере» — … фильм. 15.55— … дай клуб». 16.… киоск. 17.25— … рил һайн» 19.1… дахи концертын… шанарта зорю… церт. 20.45— … шэнжэлэл. … нойрсогты, … —«Элүүр энхэ … —«Время». … вая кошка» — … фильм (Вьетнам… Бетховен. Хү… Футболоор С… нат. «Днепр»— …

ВОСКРЕСЕНИ, 2. НЕФТИИН БА ГАЗАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 —«Время». 9.35— «Зарядкада зогсогты». 9.45— Уласхоорондын конкурснуудай лауреат В. Овчинникова фортепиано дээрэ наадаха. 10.00 — Баримтата фильм. 10.45 — «Будильник». 11.15— «Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.15— «Элүүр энхэ байлга». 13.00— «Эрдэм ухаан ба техникэ». 13.45—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.45 —«Хүгжэмтэ киоск». 15.15— «Первоклассница» —үхибүүдтэ фильм. 16.25— Вьетнамай Демократическа Республикын соносхогдоһон үдэртэ. 16.40 —Дуунай - инструментальна «Молодость» ансамблиин концерт. (Вьетнам). 17.00—Мүнөөдэр— Нефтиин ба газай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр. 17.40 — «Аяншалагшадай клуб». 18.40 —Мультфильмнүүд. 19.10 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.55— Нефтиин ба газай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй захилаар концерт. 20.45—«Беги, Саймон, беги»—уран һайханай фильм (США). 22.00—«Время». 22.35 «Сопот-84» гэжэ эстрадна дуунай уласхоорондын фестиваль. 23.40— Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— «Зарядкада зогсогты». 9.20—«Үхибүүдтэ ангай гүлгэд тухай». 9.50— Мультфильм. 10.00— «Ород хэлэн». 10.30 — Баримтата фильм. 11.00— А. Скрябин. 3-дахи номерой симфони. 11.50— «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.45— «С кошки все началось» уран һайханай … Донецкын опер… дэй академичес… солистнуудай к… «9-дэхи студи… летку под яз… сатирын теат… жэг. 17.15— … 17.25— Гайхамш… сэдхэгшэд»— … гай лауреадууд… дай артист А. … концерт.

Редактор И. Р.-Д. …

с. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли. Улан-Удэ, ул. Ленина… Н-02535. Заказ № 196. Индекс 0…